

ମିଳନ-ମାୟା

ନାଟକ ।

ପ୍ରକାଶକ
ଶ୍ରୀ ଦାଶରଥ ଦାସ ।

ମିଳନ-ମାୟା

ନାଟକ ।

ବ୍ରଜବାସୀ

ଶ୍ରୀ ଦେବୀବ ଚରଣ ଦାସ କାବ୍ୟରଚନା ବିଭାଗ ।

ଶ୍ରୀ ଦାସରଞ୍ଜନ ଦାସଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରକାଶିତ ।

ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ ।

କଟକ-ଅରୁଣୋଦୟ ପ୍ରେସରେ ମୁଦ୍ରିତ ।

ମୂଲ୍ୟ ଟ ୦ ୩ ଭବିଷ୍ୟା ମାତ୍ର ।

ଲୀଳା ବିନୋଦକାରୀମାନଙ୍କ ପରିଚୟ ।

ପୂର୍ଣ୍ଣମାସୀ—ଯୋଗମାୟା (ଅଦୃଶ୍ୟ ଦୃଶ୍ୟକାରଣୀ)

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ନନ୍ଦନନ୍ଦନ (ସ୍ୱୟଂ ଗୋଲୋକେଶ୍ୱର)

ସୁବଳ—ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରିୟ ନନ୍ଦ ସଖା ।

ମଧୁମଙ୍ଗଳ—ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ସଖା

ଶ୍ରୀରାଧା—ବୃଷଭାନୁରାଜାଙ୍କ ଜେମା (ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଛାଦନା ପତ୍ନୀ)

ଲଳିତା—ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ଅନ୍ତରଙ୍ଗା ସଖୀ ୧ ମା

ବିଶାଖା—ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ପ୍ରିୟ ନନ୍ଦ ସଖୀ । ୨ୟା

ଚନ୍ଦ୍ରା—ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ପ୍ରିୟ ସଖୀ । ୩ୟା

ଚମ୍ପକଲତା—ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ପ୍ରିୟ ସଖୀ । ୪ର୍ଥା

ଇନ୍ଦୁରେଖା—ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ପ୍ରିୟ ସଖୀ । ୫ମା

ରୁକ୍ମବିଦ୍ୟା—ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ପ୍ରିୟ ସଖୀ । ୬ଷ୍ଠା

ସୁଦେଷା—ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ପ୍ରିୟ ସଖୀ । ୭ମା

ରଙ୍ଗଦେଷା—ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ପ୍ରିୟ ସଖୀ । ୮ମା

ବୃନ୍ଦା—ଶ୍ରୀରାଧା କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଦୁଷ୍ଟା ।

କୁନ୍ଦଲତା—ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଭ୍ରାତୃଜାୟା ।

ଲବଙ୍ଗମଞ୍ଜୁଷା—ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ଉପସଙ୍ଗିନୀ ।

ଅନଙ୍ଗମଞ୍ଜୁଷା—ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ କନିଷ୍ଠା ଭଗିନୀ ।

ରୁକ୍ମସୀମଞ୍ଜୁଷା—ବୃନ୍ଦାଦେଷାଙ୍କ ପରିବାରକା ।

ଲୀଳାନ୍ଧ୍ର—ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ହାସ୍ୟକାରଣୀ ଓ ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ପ୍ରିୟ ସଖୀ ।

ମିଳନ-ମାଧୁରୀ

ନାଟକ ।

ପ୍ରଥମ ଅଙ୍କ ।

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ-ପ୍ରେମସଂସାରଗାର ।

ଭଗବତୀ ପୌର୍ଣ୍ଣମୀସାଙ୍ଗ ପ୍ରବେଶ ।

ପୌର୍ଣ୍ଣମୀସା—ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ବୃନ୍ଦାବନଚନ୍ଦ୍ର, ଅଳ୍ପ ଗୁଣାପ୍ରେମରେ
ମହାପାତ୍ର, ସେ ବନଦେବୀ ବୃନ୍ଦାକୁ ଦୃଢ଼ କରି ରାଧାକୃଷ୍ଣକୁ
ପଠାଇଛନ୍ତି, ରାଧା ତେଣେ ଗତରାତିର ସ୍ବପ୍ନ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଚନ୍ଦ୍ରାକର
କଳାକାଢ଼କୁ ଝୁର ହେଉଛି, ତା ମନରେ ମୁଣି କଅଣ ଭବି
ଦୃଷ୍ଟି, କାନ୍ଦୁଛି, ଫୁଲତୋଳୁଛି, ଜାଣିଲି-ଏହା ଗାଢ଼ ପ୍ରେମର
ଲକ୍ଷଣ, ମୁଖର ବୁଝିଠାରୁ ରାଧାର ଅବସ୍ଥା ଶୁଣିଲ ବେଳୁ
କହିତ ଭାବନାଶାଳୀ ସୁଲ; ଏବେ ସେ ଭ୍ରମ ଦୂର ହେଲା,
ମୁଁ ତ ଯୁଗଳ ମିଳନର ମୂଳ କାରଣ, ଚନ୍ଦ୍ରା କରୁଛ କଅଁ ?
ଯାବତକୁ ଯାଇ ପ୍ରେମମୟୀର ଉଚ୍ଛ୍ଵାସ ବଢ଼ାଇବ । ଅଉ ମଧ୍ୟ
ଲଳିତା, ବିଶାଖା, ଚନ୍ଦ୍ରା, ଚମ୍ପକଲତା, ରଙ୍ଗଦେବୀ, ସୁଦେବୀ,
ଇନ୍ଦୁରେଖା, ତୁଳସିଦାସୀ, କୁନ୍ଦଲତା ଓ ଅନଙ୍ଗମଞ୍ଜରୀ ପ୍ରଭୃତି
ସଖୀମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ରାଧା ଯେପରି କୁଞ୍ଜଭସାରଣୀ ହେବ
ତାହାର ଚେଷ୍ଟା କରିବ । ଯାଏ (ପ୍ରସ୍ଥାନ)

ସୁବଳ ଓ ମଧୁମଞ୍ଜରୀଙ୍କ ପ୍ରବେଶ ।

ସୁବଳ—(ଶ୍ରେଷ୍ଠକୁ ଅନ୍ଦେଷଣ କରି) କାହୁଁ ଭଲ ହୋ ! କାହିଁ

ଭାଇ ! କେଉଁଠି ଅଛ କହୋ ! କେତେବେଳୁତ ଅମମାନଙ୍କ
ସଜାଣୁତ ବୁଲି ଅସିଛ, କୁଅଡେ ଅଛ ଭଲ ଦେଖା ଦିଅ !
ମଧୁ—ସୁବଳ ! ଅଛ ଏଡେ ଖୋଜିପାରବା ନାହିଁ, ଅସ ଅସ
ଲେଉଟି ଯିବା, ସେ ରାଧାପ୍ରେମପାଶଳାଟାତ ରାଧା ରାଧା
ହୋଇ କେଉଁଠି ଶ୍ଳାନ ହରେଇ ପଡ଼ିଯିବଣି, ତା'ର କଣ
ଖୋଜିବର ମେଳବ ? ଅସ ଯମୁନାକୁଳକୁ ଯାଇ ଗାଉ-
ମାନକୁ ପାଣି ଦିଅଇବା । କାନ୍ଧୁ କାନ୍ଧୁ ହୋଇ ଅଛ ଭଲବଲ
ହେବା ଅବଶ୍ୟକ ନାହିଁ ।

ସୁବଳ—ଭାଇ ମଧୁ ! ତୁମ୍ଭେ ସିନା କଠିନ ହୃଦୟ, ମୁଁତ କୃଷ୍ଣକୁ
ନ ଦେଖିଲେ ପ୍ରାଣଧରି ରହୁପାରବ ନାହିଁ ! ବୁଲ ଏ ବନ-
ଯାକ ବୁଲି ବୁଲି ଖୋଜିବା, ନଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଗଲେ ଯାଅ
ପଛକେ ମୁଁ ଏକା ଏକା କାନ୍ଧୁଭାଇକ ଖୋଜିବ ।

ନେପଥ୍ୟ—(ବଂଶୀଧ୍ବନି)

ମଧୁ—ସୁବଳ ! ଶୁଣ, ଶୁଣ, ସେହି ତମାଳକୁଞ୍ଜଅଡ଼େ କାନ୍ଧୁ ବଂଶୀ
ବାଉଛି, ଅସ ଅସ ସେଠାକୁ ଯିବା, ତହଳ ଅସ (ପ୍ରସ୍ଥାନ)

ପଟ୍ଟପରବର୍ତ୍ତନ ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ—ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ପୁଷ୍ପବାଟିକା ।

(ସଖିଗଣ ବେଞ୍ଚିତା ଶ୍ରୀରାଧା ବସି ଫୁଲଗୁନ୍ଥୁଥିବା)

ଶ୍ରୀରାଧା—(ଫୁଲ ଗୁନ୍ଥୁ ଗୁନ୍ଥୁ) ସଖି ଲଳିତେ ! ଅଜ ମୁଁ ଗୋଟିଏ
ସ୍ବପ୍ନ ଦେଖିଚି, ତାହା କହୁବ ଶୁଣିବ ?

ଲଳିତା—କହୁନାଅଁ କି ସ୍ବପ୍ନ ଦେଖିଚି ରାଧେ !

ଶ୍ରୀରାଧା—ସଖି ! ମୁଁ ଏଇ ସ୍ବପ୍ନ ଦେଖିଲି ଯେ, ନାଟ୍ୟ ନାଳମଣିଙ୍କ
ତୁଲେ ଅମେମାନେ ସମସ୍ତେ ଫଗୁଣେଡ଼ୁଟେ । ଅଛ ସୁବା-
ସିତ ଲୁଲ ଜଳରେ ପିଚିକାସ ମରମର ହେଉଟେ, ପୁଣି

ଫୁଲଦାରରେ ତାକୁ ମଣ୍ଡାଣି କର ହୁଳହୁଳ ଦେଉଛେ, ଏହି ସମୟରେ ମୋ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ଅହା ! କି ସୁନ୍ଦର ସ୍ବପ୍ନଟିଏ ଦେଖାଯାଇ ? ସଖି ! ଏ ସ୍ବପ୍ନଟି ଭଲ କି ମନ୍ଦ କହଲ ?

ବିଶାଖା—ହଇ ଗୋ ! ହୃଦୟନ୍ତ୍ର ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦରଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ସ୍ବପ୍ନ ଦେଖିବ, ସ୍ବପ୍ନ ମନ୍ଦ ହେବ କାର୍ଯ୍ୟକ ? ଏ ଶୁଭ ସ୍ବପ୍ନ ।

ଲଳିତା—ସଧେ ! ମୁଁ ଜାଣି ପାରୁଛି ଅଜି ବନମାଳାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଶୁଭ-ମିଳନ ହେବ, ଅଜି ବାଧାବିଘ୍ନ କିଛି ଘଟିବ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀରାଧା—ତେବେ ଚଞ୍ଚଳ ଫୁଲ ଗୁଞ୍ଜା ସାର, ତାଙ୍କ ଦର୍ଶନକୁ ଯିବା ।

ବିଶାଖା—ଏସ୍ତରେ ଅଉ ହେଲା ଅଛି ସଖି ! ଅମେମାନେ ପର-ଜାଣି ଜାଣି ଅଜି ବହୁତ ଚାଟିଏ ଫୁଲ ତୋଳିବୁଁ ।

ନେପଥ୍ୟ—(ବୃନ୍ଦାଙ୍କ ନୂପୁର ଧ୍ବନି)

ଶ୍ରୀରାଧା—(ସେହି ଦିଗକୁ କର୍ଣ୍ଣଦେଇ) ସଖି ! ରହ ରହ, କିଏ ଅସ୍ବଚ୍ଛ

ଲଳିତା—(ତେଣେ ଚାହିଁ) ଧନ ! ସୁଯୋଗକୁ ବୃନ୍ଦା ଅସିଲେଣି ।

ବୃନ୍ଦାଙ୍କର ପ୍ରବେଶ ।

ଶ୍ରୀରାଧା—ବୃନ୍ଦେ ! କେଉଁଠାରୁ ଅସିଲ ?

ବୃନ୍ଦା—ତମାଳ ନିକୁଞ୍ଜ ଠାରୁ

ଶ୍ରୀରାଧା—ସଖି ! ଅଜି କୃଷ୍ଣଙ୍କ ସହଚର ତମର ଦେଖା ହେଇଛି ତ ?

ବୃନ୍ଦା—ହଁ ଦେଖା ହେଇଛି, ମୁଁ ପରା ତାଙ୍କର ଲାଗି ତମ ନିକଟକୁ ଅସିଛି ।

ଶ୍ରୀରାଧା—ତାଙ୍କର ଲାଗି ? ଅହା ! ବୃନ୍ଦେ ଗୋ ! ଏ ହତଭାଗିନୀ କୁରୁପିଣୀ ସାନାସନା ପାଖକୁ ତମକୁ ସେ ପଠେଇଛନ୍ତି ? ସଖି ! ତାଙ୍କ ମନରେ ସତେ ଏ କିଙ୍କରା କଥା ଭାବୁଛନ୍ତି ?

ବୃନ୍ଦା—ଭବମୟ ସଧେ ଗୋ ! ତା'କଥଣ କହୁଛି, ସେ ତମର ଯିବା ପଥକୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ଘନକୁ ଚାଟିକ ଭଳି ହେଲେଣି ।

ଗୀତ ।

ଅଗୋ ଭବମୟି ! ଅଗୋ ଭବମୟି ! ଶୁଣ ଶୁଣ ଭଲ ଜେମା-
ଦେଇ । ଭନକୁ ଚୁଟକ ଭଲ ଭନଶ୍ୟାମ ତୋ ଯିବା ପଥକୁ ଚାହିଁ
ଚାହିଁ । ପଦ । ସେବଣ ଫୁଲକୁ ଅଳି ଚୁମ୍ବିବାର ଦେଖି ସେ ମୋହନ
ବନମାଳା । କିସ ମନେ ଭାଲି ନେହିଁ ନାର ତାଲି ବସିଛନ୍ତି ଦୁଃଖେ
ପ୍ରିୟ ଅଳା ॥ ଅଗୋ ଭବମୟି ! ଅଗୋ ଭବମୟି ! ତୋ ହୃଦ
ରଚନ ସେ ମାଧୋଇ । ଧାଉଁଛନ୍ତି ତୋର ଶୁଣ ଗାଉଛନ୍ତି ମୋହନ-
ବଣୀ ଅଧରେ ଦେଇ । ୧ । (ବ୍ରଜବାସୀ)

ଶ୍ରୀରାଧା—ସଖି ! ନୀଳମଣିଙ୍କର ଆଉ ସବୁ କୁଶଳ ତ ?

ବୃନ୍ଦା—ସଧେ ! ତାଙ୍କ କୁଶଳ କଥା କହୁଛି ଶୁଣ ।—

ସେ ତମର ରୂପ ଶୁଣକୁ ଝୁର ଝୁର ଝାଉଁଳିଲା ନଗନ-ତମାଳ
ପର ତେଜସ୍ବନ ହୋଇ ଗଲେଣି, ମୁଗଧେ ! ତମ ଅଭିସାର
ନିମନ୍ତେ ମତେ ସେ କେତେ ରୁପେ ପାର୍ଥନା କର ପଠେଇଛନ୍ତି,
ତେମେ ସୁସମୟରେ ଅଭିସାର କର ତାଙ୍କ ଦୁଃଖ ଯାତନା
ହରଣ କର, ଦେଖ ସଧେ ! ଅଳି ବାସନ୍ତୀ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ମନ୍ଦ
ମନ୍ଦ ହୋଇ ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗରୁ କପର ମଳୟ ପବନ ବହୁଛି,
ଆଉ ମନୋହର ପୁଷ୍ପ ଗନ୍ଧରେ ଚତୁର୍ଦିଗ ଅମୋଦିତ ହେଉଛି;
କୋଇଲି ସ୍ବନ କି ସୁନ୍ଦର କୁହୁ କୁହୁ ନାଦରେ ହୃଦୟକୁ
ପୁଲକିତ କରେଇ ଦେଉଛି, ପୁଣି ଶୁଣ, ଭ୍ରମରମାନଙ୍କ
ଝଙ୍କାର ନିନାଦ ମଙ୍ଗଳ ଶଙ୍ଖପରି ପରତେ ହେଉଛି, ପ୍ରେମ-
ମୟି ! ଅଳି ଶୁଭମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ନିକୁଞ୍ଜବିହାରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ
ଅଭିସାରଣୀ ହୁଅ ।

ଗୀତ ।

କୁଞ୍ଜେ ବଜସ୍ବେ ଗୋ କର କୁଞ୍ଜରଗମିନୀ । ବାଜୁ କଣି କଣି
କଟି ରଚନ କିଶିଣୀ । ଘୋଷା । ତୁଙ୍ଗ ବିଦ୍ୟା ତମ୍ବିବାଜା ସଧୀରେ

ବଜାଉ ଗୋ । ରଙ୍ଗେ ନାରୁ ରଙ୍ଗଦେବା ଯୁଦେଶାଳା ବାଉ । ୧ ।
 ନାନା ନୃତ୍ୟ ଗୀତ ରସ ବିଳାସ ପ୍ରକଟୁ ଗୋ । ବନ, ଗନ୍ଧ, ଦିଗ୍ଘ,
 ଦିଗ୍ଘାନ୍ତର ପୂର୍ବ ଉଠୁ । ୨ । ଗୋଷ୍ଠୀ ତନ୍ମୁଖୀ ଗଧେ ଯଶୋଜନୟନା
 ଗୋ । କନ୍ଦର୍ପ ମୋହିନୀ ରମ୍ଭା ଉଭୟ ନିତମ୍ବିନୀ । ୩ । ଗଧେ ରସବତୀ
 ପ୍ରେମାମୃତ ଉଦ୍‌ଗାରଣୀ ଗୋ । ବିଜେକର ବୃନ୍ଦାବନେ ଏ ବୃନ୍ଦାବାଣୀ,
 ଘେନି । ୪ । (୪ ଶ୍ରୀରାମ)

ଲଳିତା—ବୁଝେ ! କୁଞ୍ଜକୁ ତ ଅଭିସାର କରିବାକୁ କହୁଛ, ଅଜ
 ଠକ ଚନ୍ଦ୍ରାମଣିଙ୍କ ଠକାଇ ପାଲରେ ଅମ ଗଧା ପଡ଼ିଯିବେ
 ନାହିଁ ତ ? ସେ ଯେ ଶଠମାନଙ୍କର ଗୁରୁ ।

ବୁଝା—ସଖି ! ଶଠଙ୍କ ଗୁରୁବୋଲି ଯାହା କହୁଲ ତା ସତ, କିନ୍ତୁ
 ଅଜ ସେ ଭବ ଘଟିବା ଅସମ୍ଭବ, କାରଣ, ଦେଶୀ ଗୌର୍ବମାସୀ
 ମୋତେ ଏକଥା ଭଲରୂପେ ବୁଝେଇ ଦେଇଛନ୍ତି, ଅଜ
 ଗଧା ମାଧବଙ୍କର ନିମିତ୍ତେ ମାତ୍ର ବିଚ୍ଛେଦ ଘଟିବ ନାହିଁ,
 ତେମେ ମୋ କଥାକୁ ବିଶ୍ୱାସ କର ।

ଲଳିତା—ବଳଦେବ ! ତୁମ କଥାକୁ କିଏ କେବେ ଅବିଶ୍ୱାସ କରି
 ଥାଏ କି ? ଯଦି ଅଜ ଶୁଭମିଳନରେ ବାଧା ଦିଅ କିଛି ନ
 ଘଟିବ, ତେବେ କାତ୍ୟାୟିନୀ ମହାମାୟାଙ୍କ ନିକଟରେ କାଲି
 ଖୁବ୍ ଭୋଗରାଗ କରିବା । ଏବେ ଅଭିସାର ବିଧାନର
 ଦୃବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସଜାଡ଼ିବା ଅସ ।

ବିଶାଖା—ଗୁଲ ଗୋ, ଶୁଭକାର୍ଯ୍ୟରେ ହେଲା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ;
 ଗୁଲ; ଗୁଲ, ଶୀଘ୍ର ଗୁଲ ।

(ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରସ୍ଥାନ)

ଭୂତାତ୍ମଦୃଶ୍ୟ—ତମାଳକୃଷ୍ଣ ।

(ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବଂଶୀ ଧରି ରାଧାନାମ, ଗାନକରୁଥିବା)

ଗୀତ ।

ସା ନାମାମୃତ କର ପାନ ରେ, ଭୁଲମନ !

ସାଧାନାମ ଗାନେ ଲଗା ଧ୍ୟାନ ରେ, ଭୁଲମନ ! । ଘୋଷା ।

ସା ରୁପର ମାଧୁର୍ୟ, ସେତ ଅପୁରୁଷ ଶିଶୁ,
ନାହିଁ ନାହିଁ ଏ ତନୁ ଭୁବନରେ । ୧ ।

ସା ମୋ ଜୀବ ଜୀବନ, ସା ମୋ ସର୍ବସ୍ୱ ଧନ,
ସା ମୋ ଭଜନ ପୂଜନ ରେ । ୨ ।

ସା ଶୟନେ ସ୍ୱପନେ, ସା ଭବନେ ବିପନେ,
ସାମୟ ଦେଖେ ମୋ ନୟନ ରେ । ୩ ।

(ଧୂକଳ, ମଧୁମଞ୍ଜୁଳଙ୍କ ପ୍ରବେଶ ।)

ମଧୁ—ଦେଖ ହୋ-ଦେଖ ! ନାରାୟଣଙ୍କୁ ତ ଏଇଠି ଅମ୍ଭେ
ବନଯାନ ଖୋଜି ଖୋଜି ଏତେ ଦୂରରୁଣ ଦେଉଛୁ, ସେ
କେଉଁଠି ପାଇବା ? (ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ) ଦର ଦେ ଶାନ୍ତିସେମଣି !
ଏଠି ଏକା ଏକା ବସି କଣ ଗୁଣ୍ଡୁରୁଣ ଦେଉଛ ? କେଉଁ ନୃବଳ
ତୁମ୍ଭ ଚିତ୍ତ ଭିତରେ ଲୁଚିରହୁଛି କି ? କଅଣତ ସା ସା ସା
ଖାଲି ଜପେଲୁଛ, ହୁଁ—ଜଣାଗଲା, ଜଣାଗଲା ।

[କରତାଳ]

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ବହୁ ! ତୁମ୍ଭେ ଏ ଥଟା କଅଣ ଶୁଣିବ ନାହିଁ ?

ମୋର ଦୁଃଖବେଳେ ମଧ୍ୟ କରତାଳ ମାର ଅନନ୍ଦ ଦେଉଛ ?

ମଧୁ—ତୁମ୍ଭର ପୁଣି ଦୁଃଖଟାଏ କାହିଁ ଅଛି ? ତୁମ୍ଭେ ପରା ସଜ୍ଜିତା-
ନନ୍ଦମୟ ?

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ତା ସତ, କିନ୍ତୁ ସ୍ୱାଧୀରୁପ ଅଦର୍ଶନରୁ ଘୋର ଦୁଃଖରେ
ପଡିତ ହୁଏ, ମୋ ଅନନ୍ଦଦାୟିନୀ ବନା ସବୁ ଅନ୍ଧକାର
ଦେଖୁଛ ସଖା ।

ମଧୁ—ବୋଧହୁଏ ଗୁଆ ତମ ଆଖିରେ ଅନ୍ଧପୁଟୁଳ ବାନ୍ଧିଦେଇଛି ।

ସେଇତି ଲାଗି ଆଖି ଆଉଁ ଆଉଁ ଅନ୍ଧ ହୋଇ ସାରିଲଣି ।

ବଳ—ବହୁ ! ପୁଣି ସେଇ ଅଟା କରବାରେ ଅଛ ?

(ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରତି) ସଖେ ! ଅସ ଅସ ଗୁଆଙ୍କ ଅଭିସାର
ପାଇଁ ସ୍ବଚ୍ଛନ୍ଦ କରବା ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ସୁବଳ ! ମୁଁ ଏଥୁ ପୂର୍ବରୁ ବୃନ୍ଦାକୁ ପଠାଇଛି; ସେ ତାହାର
ପ୍ରତିକାର କରବ ।

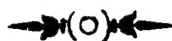
ସୁବଳ—ତେବେ ଚିନ୍ତାକରବା କି ଅବଶ୍ୟକ ?

ମଧୁ—ହା ! ହା ! ହା ! ଏ ଚିନ୍ତାମଣିଙ୍କ ଚିନ୍ତାକଥା ପୁଣି ପଚାରୁଛ,
କହେ, ଏତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଯେଉଁ ଶେଷ ଧରୁଛି, ସେ
ଶେଷ ତ ଅସଲ ଶେଷ । ଦେଖୁ ନାହିଁ (ଛୁଇଁଚେ ନାଟ-
ମାର) ଓଃ ଏ ତାତି କଅଣ କମ୍ ତାତି ? ବାପରେ, ବାପ;
ଏ ଭଲଥ ଅତିକ୍ରା ବ୍ୟାଧିକୁ ଔଷଧ ଏକା ସେହୁ ରସନିଧି,
ରସନିଧି ତା ଛଡ଼ା କାହିଁରେ ହେଲେ ଏ ଜ୍ବର ଭଲ ନେବ
ନାହିଁ । ସଖା ଆମ୍ଭର ବଡ଼ ଦୁଇଗଣରେ ପଡ଼ିଗଲେ, ପଡ଼ିଗଲେ ।
ଯାହା ହେଉ ସୁବଳ ! ଏ ଜ୍ବର ଛୁଡ଼ିବା ଭଲ ଉପଚାର ନ
କଲେ ଆଉ ଗତି ନାହିଁ । (ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରତି) ସଖା ! ଉଠ,
ଉଠ, ତୁମ ଗୋଧନ ବାହୁଡ଼ା କାର୍ଯ୍ୟଟା ସାର ଦେଇ ସଙ୍କେତ
କରୁଥିବା କୁଞ୍ଜରେ ହାଜର ହେବା ଚେଷ୍ଟାକର ।

ସୁବଳ—ଅସ ପ୍ରିୟସଖା ! ତେଣେ ଆଉ ସଖାମାନେ ଆମ୍ଭକୁ ଖୋଜୁ
ଥିବେ, ଏଣେ ବେଳ ଅବସାନ ହୋଇ ଅସିଲଣି, ଗାରି-
ମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଘରକୁ ଯିବା ଅସ । (ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କୋଳକଲେ)

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—(ଦୁଇସଖାଙ୍କ କନ୍ଦରେ କରଭସ ଦେଇ ପ୍ରସ୍ଥାନ)

ଫଟ ପରବର୍ତ୍ତନ ।

ଚତୁର୍ଥ ଦୃଶ୍ୟ । କୃଷ୍ଣମିତ ବୃନ୍ଦାବନ ।

[ପ୍ରସଙ୍ଗମନେ ପୌର୍ଣ୍ଣମାସୀଙ୍କ ପ୍ରବେଶ ।]

ଗୀତ ।

ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଏ ମଧୁର ବୃନ୍ଦାବନ ।
 ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ତୁମ୍ଭେ ତରୁ ଲତାଗଣ ॥
 ଅଜି ଚୈନ୍ଦ୍ର ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ବାସନ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ।
 ଯୁଗଳ ମିଳନ ହେବେ କାହ୍ନୁ ଭ୍ରମଜେମା ॥
 ଫୁଲ ଶେଯେ ବଳସିବେ କିଶୋର କିଶୋରୀ ।
 ଧନ୍ୟ ହେବ ଦେଖି ନେତ୍ରେ ମିଳନ ମାଧୁରୀ ॥
 ଚନ୍ଦ୍ରା ଚନ୍ଦ୍ରକ ଲତକା ବଶାଣ ଲଳିତା ।
 ସେବାରେ ଥିବେ ସୁଚନ୍ଦ୍ରା ବୃନ୍ଦା କୁମ୍ଭଲତା ॥
 ଇନ୍ଦୁରେଖା ରଜାଦେବୀ ସୁଦେବୀ ସହଚର ।
 ଭୁଞ୍ଜିବଦ୍ୟା ଅତି ସଙ୍ଗେ ଥିବେ ନୃତ୍ୟ ଗୀତେ ॥
 ଶୁକ ସାରା ହଳଦୀ ବସନ୍ତ କେଜା ପିକ ।
 ସୁମଧୁର ସ୍ବନେ ଦେଉଥିବେ ଜୟ ଡାକ ॥
 ମଧୁର ଗୁଞ୍ଜନେ ମଧୁକର ପନ୍ଥ ପନ୍ଥ ।
 ଫୁଲେ ଫୁଲେ ମଧୁ ରୁମୁଥିବେ ପ୍ରେମେ ମାତ ॥
 ବହୁଥିବ ଧୀରେ ମୁକୁ ମଳୟ ପବନ ।
 ବାସନ୍ତୀକ ସଂଯୋଗେ ମୁଗ୍ଧ ହେବ ମନ ॥
 ଦେବ ଦାସୀ ମାନଙ୍କର ପୁଷ୍ପ ବୃଷ୍ଟି ହେବ ।
 ବୃନ୍ଦାବନ ସମସ୍ତଳି ଉଛୁଳି ପଡ଼ିବ ॥
 ନିତ୍ୟ ନାୟିକାମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ନିତ୍ୟଶ୍ଚର ।
 ମନ୍ଦିରେ ନିତ୍ୟ ଲୀଳାରେ ନିଶି ହେବ ଭୋର ॥
 ଉଇଁ ଅସିଲଣି ଶୁଭେ ପୁନିଅର ଜନ୍ମ ।
 ଅହା କି ସୁନ୍ଦର ତାର ରଜତ କରଣ ॥

ଏଣେ ଶୁଭଲକ୍ଷୀ ଶୁଭ ହୃଦୟକୁ ଧରି ।

ଏହାକ୍ଷଣି କୁଞ୍ଜେ ବଳେ ହେବେ ରାଧାକ୍ଷଣି ॥

(ଯୋଗମାୟା ଭାନ ସହଚ ଧୀରେ ଧୀରେ ହସି ହସି ପ୍ରସ୍ଥାନକାଳେ
ପରଦା ପଡ଼ିବ ।)

ଦ୍ଵିତୀୟ ଅଙ୍କ ।

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ । କ୍ରମୁମେତ ବନମଥ ।

ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କୁ ଘେନି ସଖୀଗଣ ଆନନ୍ଦମନେ ଗାନ ସମ୍ପାଦିବେଣ ।
ଗୀତ ।

ବୁଲ ବୁଲ ବୁଲ କୁଞ୍ଜେ କୁଞ୍ଜରଗାମିନୀ ।

ବୁଝୁଁ ବସିଥିବେ ଚିତ୍ତରେଷୁ ମାଳମଣି । ଘୋଷା ।

ବାଜୁ କଣି କଣି କଟି କଳିଣୀ ଲଳିତେ ।

ଧର ଗୋ ତାମୁଳ ବଟା ସଙ୍ଗିନୀ ଲଳିତେ । ୧ ।

କର୍ପୁର ଗନ୍ଧ ଚନ୍ଦନ ଧର ଗୋ ବଶାଖେ ।

ତାଳ ଗୋ କୃଷ୍ଣ ବୃକ୍ଷର ଚମ୍ପକ ଲଳିତେ । ୨ ।

ମାଳ ପୀତ ବାସ ଧର ଚନ୍ଦ୍ରା ଦରଶଣା ।

ବଜାଅ ଗୋ ତୁଙ୍ଗଦିବ୍ୟା ମୃଦୁ ମୃଦୁ ଶାଶା । ୩ ।

ଅରମ୍ଭ ଗୋ ନୃତ୍ୟ ଗୀତ ଅଗୋ ରମ୍ୟରେଣା ।

ସୁବାସିତ ଜଳ ଝରି ଧର ସୁଦେବିକା । ୪ ।

ସୁଗନ୍ଧ ସୁଗନ୍ଧା ଉତ୍ତର ଅଗୋ ରଙ୍ଗଦେବୀ ।

ମିଳନ ହୋଇବେ କୁଞ୍ଜେ ବଞ୍ଚିବ ବଞ୍ଚିବୀ । ୫ ।

ଅଗୋ ବୁଲେ ପ୍ରେମାନନ୍ଦେ ଦଥ ଜୟଧ୍ଵନି ।

ଜୟ ଶ୍ରୀ ରାଧାକେ ଜୟ ରାଧା ଦନୋଦନା । ୬ ।

ଧର ଗୋ ତୁଳସୀ ଜୟ ଶଙ୍ଖ ଭେରି ତୁଣ୍ଡ ।

ପହଣ୍ଡ ମଣାଅ ଧୀରେ ଅନଙ୍ଗ ମଞ୍ଜରୀ । ୭ ।

ଅଗୋ ସଙ୍ଗିନୀଏ ସବେ ଦିଅ ହୁଲହୁଲ ।

ମହୋତ୍ସବେ ବୁଢ଼ାବନ ପଡ଼ୁ ଗୋ ନହୁଲ । ୮ ।

ମଞ୍ଜୁଷାଏ ଧର ଛନ୍ଦ ତରସ ଅଡ଼େଶୀ ।

କୁଞ୍ଜ ଅଭିଷାରେ ବଜେ ଅମ୍ବ ରାଧାସୀ ॥

ମାର ଲବଙ୍ଗ ମଞ୍ଜୁଷା ପଶୁ ପିତକାସୀ ।

ପିକଦାନୀ ଖଟି ଥାଉ ବନୋଦ ମଞ୍ଜୁଷା । ୧୦ ।

(ନୃତ୍ୟ ଓ ଗାନ ସହର ସଙ୍ଗିରଣ ଅନନ୍ତର ମନେ ପ୍ରସ୍ଥାନ)

ପଞ୍ଚପରବର୍ତ୍ତନ ।

ଦୃଶ୍ୟ . ଦୃଶ୍ୟ—ନନ୍ଦୀନୁର ।

(ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଛଳ ଛଳ ମନେ ଅଗ୍ରସର)

ଗୀତ ।

ରସରଙ୍ଗିନୀ ମୋ

ପରାଣ ସଙ୍ଗିନୀ

ଅନ୍ତା ରେ ମାନସ ଉନ୍ମାଦନା ।

ଶବ୍ଦେ ବସିଲା,

ଶୁଭୁ ପ୍ରେମ ଶୀଳା,

ରସରସମୟୀ ବନୋଦନା ।

ହୃଦ ବଳାସିନୀ । ନିକୁଞ୍ଜ ରାଣୀ ମୋ ଅଛାଦନା । ୧ ।

ମରାଜଗମନା,

ନୟନୀ ନୟନୀ,

କୋକିଳ ବଜେ ପୀନସ୍ତନା ।

କାଞ୍ଚନ ବରନା,

ପ୍ରେମଦାୟୀ ଧନୀ,

ସୁଦ୍ଧେନ ବସନା, ଯୋଷାମଣି ।

ଶୁଭୁ ନିତମ୍ବିନୀ, କୁନ୍ଦଦନ୍ତୀ କପୁର ହାସିନୀ । ୨ ।

ଅରେ ଗୁଣମଣି,

ତୋର ଗୁଣ ଗୁଣି,

ସରବ କି ଦବସ ରଜନୀ ।

ନବ ଯଉବନୀ,

ନବାନୁରାଗିଣୀ,

ପ୍ରୀତି ବିରକ୍ଷଣୀ ପଦ୍ମାଶୀ ।

ଅରେ ସୁଲକ୍ଷଣୀ, ଲାଳାଲତା ମୋ କୁରୁକଳା । ॥

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ-(ସ୍ଵରାଜ୍ୟ) ଅହା ! ପ୍ରେମମୟୀ ଗୋ ! ସତେ ଅଳ୍ପ ତମାଳକୁଞ୍ଜକୁ
ଅଭିଷାରଣୀ ହୋଇ ମୋ ହୃଦୟ ତାପ ବିନାଶ କରିବୁ ?
ପେଶିଥିଲି ଇତିପୂର୍ବେ ବୃନ୍ଦାକୁ ତୋ ପାଶେ, କହିଥିବତ
ସକଳ ସମାର୍ପକ ଧନ ! ମୋ ଦୁଃଖ କାହାଣୀ ଶୁଣ ସେ
ଦୁଃଖୀ ମୁଖ, ବାଧୁଥିବ ପରା ତୋତେ କହିତେ ଅବଶ୍ୟ ?
ଜାଣେ ମୁହଁ ଅଛି ତୁ ଗୋ କୃଷ୍ଣର ପ୍ରାଣୀ, ହା କୃଷ୍ଣ ବୋଲି
ଦବସ ରଜନୀ, ଚନ୍ଦ୍ରା କରୁଥାଉ ପରା ଦର୍ଶନ ଲଳସେ ।
ଅସମୟେ ଦେଖା ଯେଣୁ ନ ପାଉ ମୋହର, କେତେ ସନ୍ତାପ
କରୁ ତୁ ଏକାନ୍ତରେ ବସି । ଅଳ୍ପ ସେହି ଦୁଃଖରାଶି ଯାଇଥିବ
ବଳ, ଦେଖିବା ଯାଏ ତୁ ମୋତେ ଅରେ ଶୁଭୁଣୀଳା !
ଅସନ ବସନ ଲଗୁଥିବ ବିଷପତ୍ର, ସଖୀମାନେ ବେବେଧ
ବଢ଼ାଇବା କାଳେ, କହିଥିବୁ ପରା ତାଙ୍କ ମନୋହର ଭାବ !
ଅବ୍ୟକ୍ତ ମଧୁର ପ୍ରେମ ତୋର ମୋର ଯେଣୁ, ନିମିଷେ ଅନ୍ତର
ହେଲେ ଲାଗେ ଯୁଗ ସମ, ହା ପ୍ରାଣାଧିକେ ରାଧିକେ ଅସୁଥିବୁ
ପରା, ନିକୁଞ୍ଜକୁ ସୁଲଳିତ ମନ୍ଦିରଭଗନେ, ସଖିଭଣ ମଧ୍ୟେ
ଯଥା ତାବ ମଧ୍ୟେ ଶଶୀ, ସେହିପରି ଦିଶୁଥିବୁ ପରା ପିତୁଳ;
ଯିବ ଏବେ ସଙ୍କେତକୁ ତୋ ଦର୍ଶନ ଅଃଶ; ଏହି ଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତ-
ତ୍ତ୍ଵରେ ଅରେ ଜବାଧର ! ଯୋଗମାୟା ସୁପ୍ରସନ୍ନେ ବାଧା ଦବ
ଯେତେ, ସେ ସମସ୍ତ ହେବ ଦୂର ଅଳ୍ପରେ ନବାନା ! ମଧୁମୟ
ମଧୁକାଳ ଚରଣ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା; ଅହା ! ତ ସୁସମା ଯୋଗ
ମାହେନ୍ଦ୍ର ଅମୃତେ ।

ନେପଥ୍ୟରୁ—(ଭୁଲସୀ ମଞ୍ଜୁଶଙ୍କ ପ୍ରବେଶ ଓ ପ୍ରଣାମ)

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—(ମନ୍ଦେହସି) କି ଗୋ ଭୁଲସି ! ଖବର କଅଣ ?

ଭୁଲସୀ—ସମସ୍ତ କୁଶଳ, ବନଦେବୀ କହୁଛନ୍ତି—କୁଞ୍ଜକୁ ବଜେ
କରନ୍ତୁ । ଦାସୀ ମେଲୁଣି ନେଉଛି ।

[ଏହା କହୁ ପ୍ରସ୍ଥାନ]

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ଅଉ ବଳମ୍ବରେ ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ ।

ସକେତ କୁଞ୍ଜକୁ ଯିବ । [ପ୍ରସ୍ଥାନ]

ପଢ଼ ପରବର୍ତ୍ତନ ।

ବୁଢ଼ାୟୁ ଦୃଶ୍ୟ । ବୃନ୍ଦାବନର ଏକ ପ୍ରଦେଶ ।

(ଯଶୀରାଣ ବେଷ୍ଟିତା ଶ୍ରୀ ରାଧାଙ୍କ ପ୍ରବେଶ ।)

ଲଳିତା—ରାଧାକେ ! ଦେଖ କି ସୁନ୍ଦର ଲଘୁ ରାତିଟି ।

ବିଶାଖା—ଧନ ! ଅଜି ତୁମ୍ଭ ପାଖରେ କି ଶୋଭା

ନ ଦିଶିବେ ନୀଳହାଟଟି ?

ବୃନ୍ଦା—ମିଳିଗଲେ ସିନା ଦୁଇ ଛାତିଟି ?

କୁନ୍ଦଲିତା—ପ୍ରେମରସ ଭୋଗେ ଦୁହେଁ ଗଲେ ମାତିଟି ?

ଲୀଳାନିଧି—ନୋହଲେ କପର ଖସିବ ଅଙ୍ଗ ତାତିଟି ?

ଚିତ୍ରା—ଅଗୋ ! ଏଇତପାଇଁ ପରା ଗଲା ଅମ୍ଭ ଜାତିଟି ?

ଚମ୍ପକଲତା—ଖାଲି ଏତିକି ? କେତେ ବସିଗଲା ଅପରାଧାତିଟି ?

ଇନ୍ଦୁରେଖା—ବୟସୀଏ ହୋଇବାରୁ ସାଥୁଟି ?

ଶ୍ରୀରାଧା—ସଖିଏ ଗୋ ! ଯାହା ଲଜ୍ଜା ତାହା ହେଉ

ମୋର ସକଳ ସମ୍ପତ୍ତି ନୀଳ ମୂର୍ତ୍ତିଟି

ଲଳିତା—ଠି ଗୋ ରାଧେ ! ଅମେମାନେ ଯେପରି ସଦା ଦେଖୁଥାଉଁ

କଳା ଗୋରା ଭାତିଟି !

ଭୁଞ୍ଜବଦ୍ୟା—କଥା କହୁଁ, ଗୁଡ଼ିଏ ପହଳ ବଖାଣି ଗଲ ଯେ ସଖି !
ଲଳିତା—ଭୁଞ୍ଜବଦ୍ୟା ! ତୁମେ ଯେ ଅମମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ପଦେ
ଅଥେ ପହଳ ନ ଯୋଡ଼ି ନାରବ ହେଲ ?

ବିଶାଖା—ଅଗୋ, ସେ ପହଳ କଅଣ କହୁବେ ?
ଅମ ଜେମାନଣିକି ଗୋଟିଏ ଭାନ ଶୁଣନ୍ତୁ ।

ବିଶା—ସତ କହୁଲ ବିଶାଖେ ! ଭୁଞ୍ଜବଦ୍ୟାତ ଅମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ
ଗାୟିକା ଶିଷ୍ୟମଣି, ଗାଅନ୍ତୁ ଗାଅନ୍ତୁ, ଅମ ସ୍ବଧାବ ମନ
ମାନିଲ ଭଲ ଗୋଟିଏ ମଧୁର ସଙ୍ଗୀତ ଗାଅନ୍ତୁ ।

ଚମ୍ପକଲତା—ଧର ଗୋ ସାଣୀ, ଭାନପ୍ରସାଣୀ,
ଭୁଞ୍ଜବଦ୍ୟା ସଖି ! ଧନିକ ଧନା ।

ବିଶାଖା—[ହସି ହସି] ବେଶ୍ ବେଶ୍ ଚମ୍ପକଲତା ତ ଭଲ ହେବ
ପଦେ ଗାଇଦେଲେ ।

ଭୁଞ୍ଜବଦ୍ୟା—ଅଗୋ, ବିଶାଖେ ! ସେ ପରା ଜଣେ ପକ୍ଷୀ, କଥା କହୁ-
ବାରେ କାହିଁକି କରବେ ଦକା ? ଗାଉଛି ଗାଉଛି ଶୁଣ—
ଗୀତ ।

ସୁଧା ପର ସୁଧା ସିନା ଗୋ ସଜେନି !
ସୁଧା ପର ସୁଧା ସିନା ।

ଅଉ ଯେତେ ବ୍ରଜେ ରମଣୀ ଅଛନ୍ତି; ସଙ୍ଗେ ପିଢ଼ିଲ ସେ ସୁନା ।
(ସଖି) ଫୁଲ ମାତରକ ଅଛନ୍ତି ଯେତେକ,
ସଙ୍ଗେ ପିଢ଼ିଲ ସେ ସୁନା । ଘୋଷା ।

ଦଳତାଞ୍ଜନକୁ ହସୁଛି ଯା କାନ୍ତି ସେ ଶ୍ୟାମ ପାଶରେ ଥିଲେ ।
ହରିତାଳ ବୋଲି ହେଲା ପର ଦଶେ କାନ୍ତିରେ କେ ତାହା ତୁଲେ । ୧ ।
କଳାକର ତ କଳା କରେ ରହୁଲା ମୁଖକୁ ନୋହୁ ଭୁଜନା ।
ସ୍ବପ୍ନରେ ତପ କରୁଛି ଗଙ୍ଗାତଟେ ହର ଜଟା ବନେ ଅନା । ୨ ।

ଅସିଦ ତାର ଅନାର ଦେଇ ଗୁଣ ବୁଲାଇ ଦେଲେ ଏଣିକି ।
 ଦଶଦଶ ଯାକ ନାଲୋପୁଲମୟ ଦଶଦଶ ଦେବା କଥା କି ? । ୩ ।
 ସତଯାକ ତାତ ପାଖୁଡ଼ା ଶେଷରେ ଦହୁଡ଼ି ଥାଉଚି ଲେଟି ।
 ମଉଳୁ ନାହିଁ କିଛିତେ ହେଲେ ଅଙ୍ଗେ ଶ୍ରେ ବସି ଦଶେ ପୁଣି । ୪ ।
 ଶତକୋଟି ଗୋପୀ କାଲି ବୋଲୁଥିଲେ ଶୁଣୁଥିଲୁ ତ ସପରେ ।
 ଅମ୍ଭ ନେତ୍ର ପୁଣ୍ୟଫଳ ସଧା ଥାଉ ସଦା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କୋଳରେ । ୫ ।
 କହୁଥିଲେ ଗର୍ବ ପୁଣେ ପୂର୍ଣ୍ଣବ୍ରହ୍ମ ସନାତନ ବୋଲି ଯାକୁ ।
 ସେ ବ୍ରଜବଧୂପ କେନନ୍ତୁ ନୋହୁଲେ ଥିଲା ଅଧୀନ ହେବାକୁ । ୬ ।

[ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣ]

ଲଳିତା—(ହସିକରି) ତୁଙ୍ଗବିଦ୍ୟା ସଖି ! ସମୟ ଜାଣି ଭଲ ଗୀତ-
 ଟିଏ ଗାଇ ଦେଲ ଗୋ, ଏ ଗୀତ କାହା ମନକୁ ନ ଅସିବ
 କହଲ ?

ବିଶାଖା—ସଖି ଲଳିତେ ! ଅମ ସଧାଙ୍କ ତପସ୍ୟା କମ ନୁହେ,
 ପୂର୍ଣ୍ଣବ୍ରହ୍ମ ହରି ପୂର୍ଣ୍ଣକଳା ଧାରଣ କରି ଏ ବୃନ୍ଦାବନରେ
 ବିହାର କଲେବନ୍ତୁ ଗୋଲୋକପୁରୀ ଶୂନ୍ୟ ହୋଇଛି ବୋଲି
 ଦିନେ ନାରଦ ମହାର୍ଷି କହୁଥିଲେ ପର ? ବାହାଘରି
 ଗୋଲୋକ ଶୂନ୍ୟ ? ଅମ ସଧାଙ୍କ ଲାଗି ସିନା, ଅଜି
 ଗୋଲୋକ ଭୁବନ ଅନ୍ଧକାର ?

ବିଶା—ସଧାଙ୍କ ବ୍ରତ ଫଳରୁ ।

ଲଳିତା—ସଖି ସଧେ ! ତୁମ୍ଭେ କି ବ୍ରତ କରି କେଉଁଠୁ ଏ ବର
 ପାଇଥିଲ ? ଯାହା କି କୋଟିବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ନାଥଙ୍କ ମନକୁ ମନେଇ
 ନେଇଛ ?

ଗୀତ ।

ସହ ! କି ବ୍ରତ କରି ବର ପାଇଲୁ ଗୋ ।
 ସେବ କେଉଁ ଦେବତାଙ୍କ ମନାଇଲୁ ଗୋ । ଘୋଷା ।
 ସେବକା ବଇଶାଳି ସେବକା ପର ବର
 ନବକିଶୋରୀ ପଛରେ ବୁଲାଇଲୁ ଗୋ । ୧ ।
 ଜଗନ୍ନାଥନ ମାନସ ମନ୍ତ୍ରାଇଲୁ ଗୋ ।
 ମାନକର ପ୍ରପଦରେ ଲେଟାଇଲୁ ଗୋ ।
 ଯା ସ୍ମୃତି ଲବ ଭବ ବନ୍ଧାଦିକୁ ଦୁର୍ଦ୍ଦିବ
 ତାକୁ କର ହୋଡ଼ରେ ତ ନଗୁଇଲୁ ଗୋ । ୨ ।
 ଅନ ବିଷୟମାନ ପାଶୋରାଇଲୁ ଗୋ ।
 ଧ୍ୟାନ ତୋ ରୂପ ସନ୍ତତ କରାଇଲୁ ଗୋ ।
 କାନରେ କି ମନ୍ତ୍ରର ଦେଲୁଛି ନିରନ୍ତର
 ସ୍ବପ୍ନେ ହା ଶ୍ରୀସ୍ବପ୍ନେ ବୋଲି ଜପାଇଲୁ ଗୋ । ୩ ।
 କେନେ ବର ତରୁଣୀଙ୍କି କନ୍ଦାଇଲୁ ଗୋ ।
 ତାଙ୍କ ମନୋରଥ ଦ୍ରୁମ ଭଙ୍ଗାଇଲୁ ଗୋ ।
 ବନମାଳା ସେ ତନ୍ତ୍ରା— ବଳା ପ୍ରୀତି ପଥରେ
 ଧୁଳି ଉଡ଼ୁଥିଲା ଭୁଣ ଉଠାଇଲୁ ଗୋ । ୪ ।
 ବନ ଯାକର କୁସୁମ ତୋଳାଇଲୁ ଗୋ ।
 ପ୍ରସାଧନା ଦେଇ ଖୋସା ଖୋସାଇଲୁ ଗୋ ।
 ମକରୀ ପଶାବଳୀ ତଳକ ସଜଡ଼ାଇ
 ପଦ ଧରାଇ ଯାବକ ଲେଖାଇଲୁ ଗୋ । ୫ ।

(୬ ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣ)

ଶ୍ରୀରାଧା—ସଖିଏ ଗୋ । ସେହ ରକ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରାମଣି ବାବୁଲୁଅଛି
 ଅଳ୍ପ ପଲଙ୍କରେ ଧରବ ବୋଲି ପଙ୍କଜ କୁସୁମରେ ଶଙ୍କର-

ଗଛରାଜି କେନେ ପୂଜା କରନ୍ତି, ତାଙ୍କର ସେବାରେ ମୋ
ଦିନ କାଳ ଏହିପରି ଯାଉ ।

ଗୀତ ।

ରବିଚନ୍ଦ୍ରାମଣି ବାବୁଲୁଅକୁ ଅଙ୍କରେ ଧରିବି ବୋଲି ଗୋ,
ପକ୍ଷତ କୁସୁମେ ଶବ୍ଦର ଗଛର ପୂଜା ଅରଣ୍ଡି ବସିଲି ଗୋ ।
ତାଙ୍କର ସେବାରେ ଦିନ । ନେବି କହୁଛି ସଜନୀ ଘେନି ଗୋ । ୧ ।
ମନ୍ଦମନ୍ଦ ହାସ କନ୍ଦରୁ ମଧୁର ଚନ୍ଦନ ବୋଲି ଶୁଣିଲେ ଗୋ ।
ବନ୍ଧା ରହୁଛି ମୁଁ ରଜନୀ ଦିବସେ ପ୍ରିୟ ସଖୀ ତୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗେ ଗୋ ।
ବୃନ୍ଦାବନ କଳାକର । ଛନ୍ଦା ଚରଣଟି ଫଳା ମୋର ଗୋ । ୨ ।
ଅନ୍ଦସାଗରେ ବୁଡି ରହୁଥିବି ମନ ଘୋଷଣା ନ ଶୁଣି ଗୋ ।
କନ୍ଦର୍ପ ମୋହନ ବୃନ୍ଦାରକ ବୃନ୍ଦବନ୍ଦନ ମୋ ମଥାମଣି ଗୋ ।
କୁଳ ମନ୍ଦାର-ଅଧରୁ । ମଧୁ ଚୁଖି ମୋର ଦିନ ସବୁ ଗୋ । ୩ ।
(ବ୍ରଜବାସୀ)

ଲୀଳାନ୍ଧ୍ୟ — ସଖୀ ! ସେ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦରକୁ ତୁଳନା ଦେବାକୁ ଏକା ତୁମ୍ଭେ
ସିନା ? ଯଦି ତୁମ୍ଭ ଭଳି ରୂପବତୀ ସୁନ୍ଦରୀ ରମଣୀ ନ ଥାନ୍ତି
ତେବେ ବୃନ୍ଦାବନ ଲୀଳାଖେଳା କିଏ କରନ୍ତା ରାଧେ !

ଗୀତ ।

ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦରକୁ ଦେବାକୁ ତୁଳନା ଗୋ ।
ଏ ବ୍ରଜରେ ଏକା ରାଧେ ତୁମ୍ଭେ ସିନା ଗୋ । ଘୋଷା ।
କେତେକାଳ ବସି ବସି, କେତେ କାହୁଁ ସୁଧାଭାଣି,
ଅଣି ବନ୍ଧାଣି ବଧାତା ଗଢ଼ିଲି ନା ଗୋ । ୧ ।
ଯେ ହିତୁବନ ମୋହନ, ସେ ହେଲେ ତବ ଅଧୀନ,
ଭାବ ପ୍ରେମକାନ୍ତି ହେମ କଳା ସୁନା ଗୋ । ୨ ।
ନାଗର ମୁକୁଟମଣି, ସେ ମୋହନ ବଂଶୀବାଣୀ,
ନାଗରାଜର ଅଗ୍ରଣୀ ଭ୍ରମୁଜେନା ଗୋ । ୩

ଧନ୍ୟ ଗୋ ଧନ୍ୟ କଣୋରୀ,
ଧନ୍ୟ ପଦ୍ମପୁଣ୍ୟ ଶିଶୁ,
କୃଷ୍ଣନାମ ଅଦ୍ୟେ ରାଧା ନାମ ଜଣା ଗୋ । ୫ ।

(ବ୍ରଜବାସୀ)

ଶ୍ରୀରାଧା—ସଖି ଲାଳାନ୍ନୟ ! ମୋତେ କେଉଁ ଗୁଣରେ ଶ୍ୟାମବନ୍ଧୁଙ୍କ
ସଙ୍ଗେ ତୁଲ କରୁଛୁ ? ମୁଁ ତ ତାଙ୍କ ପଦଧୂଳିକ ସମାନ ନୁହେଁ ?
ଗୀତ ।

ମୁହଁ କି ? ଶ୍ୟାମବନ୍ଧୁ ଭଲକି ଗୋ ।

ସମ ନୋହୁବି ଯେ ପଦଧୂଳିକ ଗୋ । ଘୋଷା ।

ତାମରସବନ କେଳି ଅଳକି, କି ମଣି ନିଯୋଗୁଁ ଗିରିମଣ୍ଡଳିକା । ୧ ।
ନାଗର ନକର ବଳି ପଳକି, ସାମ୍ୟ କରୁଛୁ ମୁଁ ତୁ ଗୁଆଳକି । ୨ ।
ତୁଲ କରୁ ମୋତେ ବନମାଳକି, ଶୁଣିଲେ ଜନ ମାରିବେ ତାଳକି ॥
ମାଲୋସୁଲ ଗର୍ଭ ଦଳ ଝଳକି, ଭୁଡ଼ୁଛୁ ଛତା ହରିଦ୍ରା ମାଳକି । ୩ ।
ପ୍ରେମରହୁ ଚନ୍ଦ୍ରାମଣି ଅଳକି, ଶୁଣିବି ଭୁଡ଼ୁଛୁ କାତମାଳକି । ୪ ।

[୬ ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣ]

ବିଶାଖା—ସଖି ! ତୁମ୍ଭେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମନକୁ ବଂଶୀଭୂତକର ନେଇଛ
ବୋଲ କିଏ ସ୍ତ୍ରୀକାର ନ କରବ ? ତା ଯଦି ନୋହୁ ଯାଅନ୍ତା
ରାଧା ରାଧା ବୋଲି କାହିଁକି କୃଷ୍ଣ ପାଗଳ ହେଉଥାଅନ୍ତେ ?

ଚନ୍ଦ୍ରା—ସଖି ଗୋ ! କୃଷ୍ଣ ଯେପରି ରାଧା ନାମରେ ପାଗଳ, ଅମ-
ରାଧା ସେହୁପରି କୃଷ୍ଣନାମରେ ପାଗଳନା । ଦୁହେଁଙ୍କ ପ୍ରେମରେ
ଦୁହେଁ ବନ୍ଧା, ସେଇତ ଲାଗି ରାଧା ତାଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡେ ନ ଦେଖିଲେ
ବାୟାଣୀ, ସେ ଯାକୁ ନ ଦେଖିଲେ ବାଲୟା ।

ଲଳିତା—ଏକଥା ଟିକିଏ ମିଛ ନୁହେଁ, ଗୋ ଚନ୍ଦ୍ରା ! କାହାକୁ ଉଣା
କାହାକୁ ଅଧିକ କହବା ? ରୂପରେ ଶୁଣରେ ଦୁହେଁଙ୍କ ଦୁହେଁ
ସମାନ ।

ଗୀତ ।

ଦୁହେଁ ଦୁହେଁ ସମାନ ଭୁବ ଗୁଣେ ସିନା ଗୋ ।
 କୋଟିଏ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ଅଛ କେ ହେବ ତୁଳନା ଗୋ । ଘୋଷା ।
 ସ୍ବଧାକୃଷ୍ଣ ଗତପ୍ରାଣା, ସ୍ବଧାଗତ ପ୍ରାଣ କହ୍ନା,
 ଭଲ ବହୁ କରୁଥିଲ ଏଭୁବ ଘଟନା ଗୋ । ୧ ।
 ମଳମଣିରେ କାଷ୍ଠନ, ଜଡ଼ଲପର ସୁସନ,
 ଯୁଗଳ ମାଧୁରୀ ହର ନିଅଇ ଚେତନା ଗୋ । ୨ ।
 ଅସ ଗୋ ବହନ ଅସ, ପୂର୍ଣ୍ଣଭବା ଅଭିଳାଷ,
 କିକୁଞ୍ଜ ମିଳନେ ଉଡ଼ାଇବା ପ୍ରେମବାନା ଗୋ । ୩ ।

ବରାଣ—ସଖି ! ଅମମାନଙ୍କ ହସରହସ୍ୟ ଅଳାପ ଏତିକି ଥାଉ,
 ଗୁଲ ଗୁଲ ତମାଳକୁଞ୍ଜରେ କୁଞ୍ଜବନୋଦୟଙ୍କ ତୁଲେ ବାକି
 ରଜା ରହସ୍ୟ ଲଗେଇବା । ତେଣେ ଯିବା ମଦନମୋହନ
 ଗୁହଁ ବସିଥିବେ ?

ଚନ୍ଦା—ଗୁଲ ଗୋ ଗୁଲ । .

ସମସ୍ତେ—(ସମସ୍ତରେ ଗାନକଲେ)

ଗୀତ ।

ଅଗୋ ଗୁଲ ଗୁଲ, କୁଞ୍ଜେ ଗୁହଁରହୁଥିବେ ନନ୍ଦଲଲ । ଘୋଷା ।
 ପ୍ରହରୁ ରଜନୀ ଗଲା ବଳି, ଦେଖ ଅକାଶରେ ତାରାବଳୀ,
 ଦୂର୍ଘିଚନ୍ଦ୍ର ତୁଲେ ଦିଶନ୍ତି ଝଲ ମଲ । ୧ ।
 ସୁଗନ୍ଧ ମଳୟ ମନ୍ଦବାତ, ବହୁ ଅସେ ଦେଖ ପ୍ରାଣମିତ
 ବାଧ ପୁଞ୍ଜି ବିକାଶନ୍ତି ନାନାପୁଲ । ୨ ।
 ଅଳ ଅନନ୍ଦର ସୀମା ନାହିଁ, ବେଶବେତୁଁ ଜାଣିଅଛୁ ମୁହଁ
 ପ୍ରେମସିନ୍ଧୁ ଉଛୁଳିବ ବନସ୍ଥଳ । ୩ ।

ନାଟୁଅ କିଶୋର ନୀଳମଣି ନବନାଗରୀ ଶ୍ରୀରାଧା ନାଟୁଅଣୀ,
ଦଗ୍ଧପନାର ପାଣିରେ ହେବେ ଲାଲ । ୪ ।

ଉଠ ଉଠ ବୁରୁ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖୀ, ବନ୍ଧୁ ଦରଶନେ ହେବ ସୁଖୀ,
ଦୁଇ ଶେଷେ ହେବ କରତୁଳ ଗେଲ । ୫ ।

[ସଖିଗଣ ଅନନ୍ଦମନେ ଗୀତ ଗାଇ, ବାଧାକୁ ଦେଇ ପ୍ରସ୍ଥାନ]
ପଛପରବର୍ତ୍ତନ ।

ଚତୁର୍ଥଦୃଶ୍ୟ—ତମାଳ କୁଞ୍ଜମଣ୍ଡପ ।

[ବାଧାକୁ ମଧ୍ୟରେ ରଖି ସଖିମାନଙ୍କର ପ୍ରବେଶ ।]

ବୁଢ଼ା—ସଖି ରାଧେ ! ଏହି ତମାଳ କୁଞ୍ଜ ଦେଖ କି ସୁନ୍ଦର ଦଶାତ,
ମାଧବଲତାଟି ଚାରି ବାହରେ ବେଢ଼ି କପର କୁସୁମିତ ହୋଇଛି ।
ଭ୍ରମରମାନେ ଗୁଣୁ ଗୁଣୁ ସ୍ବନ ଛଳରେ ମିଳନ ଉତ୍ସବ ଉପ-
ଲକ୍ଷେ ଜୟଗଣ ବାଦନ କରୁଛନ୍ତି, କୋକିଳାଦି ପକ୍ଷୀମାନେ
ସୁମଧୁର ସ୍ବନରେ ପଞ୍ଚମତାନ ଧରି ମିଳନ ମହୋତ୍ସବ ଉପ-
ଲକ୍ଷରେ ସଙ୍ଗୀତ ଗାନ କରୁଛନ୍ତି । ମଳୟ ପବନ ଧୀର ଧୀର
କରି ସୁଗନ୍ଧ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଚାଡ଼ୁଛି, ଅସ ଏ ତମାଳମୂଳରେ ପ୍ରାଣ-
ବନ୍ଧୁକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ବସିଥିବ, ମୁଁ ମଧୁପାନର ଯୋଗାଡ଼
କରିବି ।

ଗୀତ ।

ମଧୁକନ୍ତୁ ମଧୁପାନ ବସ୍ତର ସମ୍ଭାର ।

ସଜାଡ଼ ଅଣେ ମୁଁ ଯାଇଁ ସୁରସିକା ବର ଗୋ । ୧ ।

ବସିଥାଅ ଏ ତମାଳ ମୂଳେ ବିନୋଦନା ।

ଏହିସଖି ଶୁଭେ ଭେଟ ହେବେ ନୀଳମଣି ଗୋ । ୨ ।

ସାଜ ଗୋ ସଜନିମାନେ ମିଳନ କୁଞ୍ଜକୁ ।

ବନ୍ଧୁର ପକ୍ଷି ଶେଷେ କୁସୁମ ରଜକୁ ଗୋ । ୩ ।

ଫୁଲର ଚୁନ୍ଦୁ ଅ ଫୁଲ ଗୋରଣ ଶିକୁଳି ।
 ଫୁଲଝରା ଫେନ୍ଦା ଫେନ୍ଦା ବାନ୍ଧ ସବୁ ଅଳି ଗୋ । ୩ ।
 ଫୁଲର ଅଲଟି ଫୁଲ ବିଷଣୀ ଚୁମର ।
 ଫୁଲ ଦୋଳା ଫୁଲ ମାଣ୍ଡି କରିଥା ତଅର ଗୋ । ୪ ।
 ଚନ୍ଦନ କପୁର ପାନ ରଖ ଗୋ ସଜାଡ଼ି ।
 ଜାଳି ରହୁଥାଏ ଗୁଡୁ ଥାଅ ଫୁଲମାଳି ଗୋ । ୫ ।
 ଫୁଲ ଛତି ଫୁଲର ତରଣ ଥାଅ ରତି ।
 ଅବଳମ୍ବେ ଅସିବି ମୁଁ ଯାଉଛି ଯାଉଛି ଗୋ । ୬ ।
 (ବୁଦ୍ଧା ଗାନ ସହଚ ପ୍ରସ୍ଥାନ ।)

ଲଳିତା—ବୃଷଭାନୁ କୁମାର ଗୋ ! କୁଞ୍ଜମନ୍ଦିରକୁ ବଜେ କର
 ଗୀତ ।

ବଜେ କର ଗୋ ! ବୃଷଭାନୁ କୁମାର ।
 ଅସିବେ ଏଷଣି ମୁରଲୀଧାରୀ [ବଜେ କର ଗୋ] । ଗୋଷା ।
 ଅମ୍ବେ ସଖୀଗଣ ସକଳେ ମିଳି, କରବୁଁ ମଣ୍ଡନ କୁସୁମ ଦୋଳି,
 ପଞ୍ଚବ ଶେଷରେ ବଞ୍ଚିଭବ ନୁଲେ,
 ବିଳସିବ ପରା ଅଗୋ କିଶୋର । ୧ ।
 ସବୁ ଉପବୃତ୍ତ ଅଛି ସଜଡ଼ା, ଅଜ ଯାହା ଯାହା ହୋଇବ ଲୋଡ଼ା,
 ଯତନରେ ତାହା ସଜେଇ ଦେଉଛୁ,
 ତୁମ୍ଭ ମନ ବୋଧ ହେବ ଯେପରି । ୨ ।
 (ଏହା କହି ଶ୍ରୀରାଧାକୁ ପଞ୍ଚବ ଶେଷରେ ବଜେ କରାଇଲେ)

ଦଶାଧା—ସଖି ଲଳିତେ ! ମୋ ଗନ୍ଧ ଚନ୍ଦନ ଗୋଳା ହୋଇ ନାହିଁ
 ଗୋ, ମୁଁ ଗୋଳି ରଖିଦେବି ।
 (ତଥାକରଣ)

ଲଳିତା—ମୁଁ ମଧ୍ୟ ବଡ଼ିଆ ଭାଙ୍ଗି ରଖିଦେବ ଯାଉଛି ।

(ତଥାକରଣ)

ବନ୍ଧା—ଅଗୋ ! ମୁଁ ତ ନାଲି ପାତବସନ ଯୋଡ଼ିବ କୁହ ରଖିନାହିଁ,
ତଥାକ କୁହୁଅ । (ତାହା କଲେ)

ଚମ୍ପକଲତା—ସଖି ! ମୋ ଫୁଲ ଗୁମରଟି ସଜାଡ଼ିବ ପସ ?

(ତାହା କର ବସିଲେ)

ରୁଜବଦ୍ୟା—ସଖି ! ମର୍ଦ୍ଦଳଟି ଅଣିବଟି, ମୁଁ ସ୍ଵର ବାଜି ରଖି ।

(ମର୍ଦ୍ଦଳରେ ସ୍ଵର ଦେଲେ ଓ ସାଣାର ତାର
ସଳଖି ଟକାଇଲେ)

ରଘୁରେଣା—ସଖି ରୁଜବଦ୍ୟା ! ମୋ ନାଚ ସେବା ତ ପଛକୁ ଅଛି
ସଜୀତ ଅଳାପର ମୁର୍ଚ୍ଛନା କରୁଥାଏ ଦେଲେ ।

(ଗାରିଶୀ ଉଚ୍ଚାର) ସଖି ! ଏହି ଗଗନରେ ଗୀତ ବସେଇବା ନା ?

ରୁଜବଦ୍ୟା—ହଁ ଅ ଗୋ ! ମନେ ରଖି ଥାଅ ।

ସୁଦେଶୀ—ସଖି ! ଦେମ ଝରରେ ସୁବାସିତ ନଳ ଏଠି ରଖିଲୁ, କେହି
ଡାଳି ଦିଅ ନା । ମୁଁ ଫୁଲ ବସିଣିଟିଏ ସଜାଡ଼ି ଦିଏ ।

(ତାହା କଲେ)

ରଜାଦେଶୀ—ସଖି ସୁଦେଶୀ ! ମୋ ଅଳତା ପାଦଟି ତୁମ୍ଭ ଜଳଝର
ପାଖରେ ଥାଉ । ମୁଁ ଫୁଲ ଛତଟି ତଅଉଅ ।

(ତା, କଲେ)

କୁନ୍ଦଲତା—ଅସ ଗୋ, ଲାଳାନିଧି ! ତୁମ୍ଭର ମୋର ମିଶି ଫୁଲ-
ଗୁନ୍ଥୁଅ ତଅର କରବା ।

ଲାଳାନିଧି—ମୁଁ ତ ଏଇ କଥା ପାଶୁଥିଲି ଗୋ; ଗୁଲ ।

(ଦୁହେଁ ମିଳି ଫୁଲ ଗୁନ୍ଥୁଅ ସଜାଡ଼ିଲେ)

ଲବଙ୍ଗମଞ୍ଜୁଷା—ସଖି ଦେଖିଲୁ, ମୁଁ ଏ ଫୁଲମାଣ୍ଡିଟି ତଅଉଅ; ତୁମ୍ଭ
ମାନଙ୍କ ମନକୁ ଅଧୁରଟି ? (ଦେଖାଇଲେ)

କୁନ୍ଦଳତା—(ଦେଖିବର) ହଇ ଗୋ ଲବଙ୍ଗଲତେ ! ତମକୁ
ଏମିତି ସୁନ୍ଦର ଫୁଲ ମାଣି ତଥର କର ଅସେଟି ? ଅହା,
ଭଲ ହେଇଚି, ଭଲ ହେଇଚି ।

ଲୀଳାନିଧି—କାହିଁ ଦେଖି ? (ଦେଖୁ ଦେଖୁ) ଅଗୋ ସତେ ଗୋ
ଇଏ ତ ଅତି ସୁନ୍ଦର ତକିଆଟିଏ ତିଆରିଛନ୍ତି । ରଖ, ରଖ,
ଶେଷ ଉପରେ ସଜେଇ ରଖ ।

ଲବଙ୍ଗ—(ତାହା ହଲେ ଓ ଫୁଲଗୁଡ଼ି ବସିଲେ)

ଅନଙ୍ଗମଞ୍ଜୁଷା—ସଖି ! ମୁଁ ଏ ଫୁଲ ଟାହୁଆ ଦୁଇଟି ସଜାଡ଼ିଚି, ନିଅ
(ପ୍ରଦର୍ଶନ)

ଲୀଳାନିଧି—ତୁମ୍ଭ ଭଉଣୀ ସାଧାକ ଚୁଲରେ ଖୋଷିଦିଅ, ଅଉ
ଖୋଟିଏ କଳାକାଢୁଙ୍କ ବାଙ୍କଚୁଲରେ ଖଞ୍ଜିବାକୁ ରଖ ।

(ନେପଥ୍ୟରୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ନୂପୁର ଶବ୍ଦ ହେବା)

ଶ୍ରୀସାଧା—ସଖି ! ଦେଖିଲ କିଏ ଅଛନ୍ତି ?

ଲଳିତା—ସାଧେ ! ଅଉ କିଏ, ତୁମ୍ଭ ଚିତ୍ତରେର ଅସିଲ ପରତ
ତଣା ଯାଇଚି, ନଇଲେ ଏ ମଧୁର ମଧୁର ନୂପୁର ଧ୍ବନି ଅ
କାହାର ହେବ ? ଶୁଣ ଶୁଣ :—

ଗୀତ ।

ବୁଝି ଦୁଆରେ ଶୁଣ ନୂପୁର ଧ୍ବନି, ସଜନି ଗୋ ।

ଏତ ହେବେ ତୁମ୍ଭ ପ୍ରୀତି ଚିନ୍ତାମଣି । ଘୋଷା ।

[ଦେଖ] ବହୁ ଅସୁଅଛ ମନମନ,

ଭାବ ବିନୋଦିଅଙ୍କ ଅଙ୍ଗ ଗନ୍ଧ,

ଝୁଲି ଝୁଲି ନାଚି ଅସୁଅଛନ୍ତିଟି,

ବୃଷଭାନୁସୂତା କଣ୍ଠମଣି ।

[ଦେଖ] ମଧୁକର ପ୍ରେମେ ହୋଇ ମଉ,

ଧାଇଁ ଅସୁଅଛନ୍ତି ଶତ ଶତ,

ଅନୁରାଗ ଚିତ୍ତେ ଦେଖି ବ୍ୟାଧାନାଥ,
ଭବାବେଶେ ହସେ କୁମୁଦିନୀ । ୨ ।
ସବାସ କୁସୁମ ବନେବନେ,
ଫୁଟି ଉଠୁଛି ଗୋ ସ୍ନେହ ମନେ,
ମୁଦୁସରେ ପିକ ଜଣାଇ ଦେଉଛି,
ଅସିଲେଣି ବାଧା ମୁକୁଟମଣି । ୩ ।

(ଶ୍ରୀ ମୋହନସୁନ୍ଦର ଦେବ ଗୋସ୍ୱାମୀ)

ବିଶାଖା—ରାଧେ ! ଅସିଲେଣି ଗୋ, ଅସିଲେଣି ।

ଶ୍ରୀରାଧା—ଅହା ଏତେବେଳେ କ'ଣ ଏ ଅଜନ୍ମ ଦୁଃଖିନୀ ମନେ
ପଡ଼ିଲା ? ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ ! ଅସ ଅସ ।

ଗୀତ ।

ବନ୍ଧୁ ଅସ ବନ୍ଧୁ ଅସ, ମୋର ହୃଦୟ ପ୍ରସନ୍ନ ବାସ ହେ । ପଦ ।
ଗୁହଁ ବସିଅଛି ଅଜନ୍ମ ଦୁଃଖିନୀ ଏ କୁଞ୍ଜ ମନ୍ଦିର ଯାଗ ହେ ।
ଏତେବେଳେ କହେ ମନରେ ପଡ଼ିଛି ପ୍ରାଣ ପ୍ରଭୁ ପୀତବାସ ହେ । ୧ ।

(ଉଠିଯାଇ ଖଣ୍ଡଦୁରୁ ପ୍ରଣାମ ସହଚର କରଧର ଅଣିଲେ)

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—[ହସି ହସି] ପ୍ରିୟେ ! ମୁଁ ତୁମ୍ଭଙ୍କ ନିମନ୍ତେମାତ୍ର ଭୁଲେ କି ?
(ଏହା କହୁ ଓଷ୍ଠରେ କରବେଳେ)

ଶ୍ରୀରାଧା—ପ୍ରାଣନାଥ ! ତୁମ୍ଭ ମୁଖତନ୍ତ୍ରମାତ୍ରି ଅଦର୍ଶନ ହେତୁ ଚାତକିଣ୍ଡ
ପରି ବସି ରହିଥିଲି ।

[ଏହା କହୁ ଅଲିଙ୍ଗନ କଲେ ଓ ମାଳା ଦାନ]

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ପ୍ରିୟେ ! ଏହି ଅନୁକମ୍ପା ମୋର ଏକା ଲୋଡ଼ା ।

[ପ୍ରତି ଅଲିଙ୍ଗନ ବଧାନ କରି ମାଳାଦାନ କଲେ]

ଲଳିତା—ଅହା ! ନିକୁଞ୍ଜରାଜଗଣାଙ୍କ ମେଳନ ମାଧୁରୀ ଅଜି କି
ମନୋହର ? ଦାସୀର ଏହି ଫୁଲହାରଟି ଦେନ ।

(ମଞ୍ଜିହାରଟିଏ ଦୁହଙ୍କ ଗଳାରେ ଦେଲେ)

ସମସ୍ତେ—(ସେହୁପରି ଗୋଟିଏ ଫୁଲମାଳା ଦୁହଙ୍କ ଗଳେ ଦେଲେ)

ବିଶାଖା—(ଯୁଗଳ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରେ ଚନ୍ଦନ ଲେପିଲେ)

ଲଳିତା—(ବିଚିତ୍ର ଲାଗି କରାଇ ଦେଲେ)

ରଜାଦେବୀ—(ଯୁଗଳ ଚରଣରେ ଅଳତା ଲୁହଲେ)

ସମସ୍ତେ—(ପୂର୍ବ ଅଲଟ ରୂପର ଧର ବସ୍ତ୍ରରେ ଓ ସମସ୍ତେ ବାଦ୍ୟ-
ଯନ୍ତ୍ର ସହ ମୈଳନ ସଙ୍ଗୀତ ଗାନ ଆରମ୍ଭିଲେ)

ଗୀତ ।

[ମାଧୁସୂତ୍ରରେ ମାଧୁସୂତ୍ରରେ ମାଧୁସୂତ୍ର ବୁଝେ]

କିଶୋରୀ ଏ ବୃନ୍ଦାବନ, ସଖି ! ମଧୁର ବୃନ୍ଦାବନ ।

ଶ୍ରୀରାଧା ଗୋବିନ୍ଦ ଠାଣି ଯୁଗଳ ମୈଳନ । ଘୋଷା ।

ଗୋଲେକ ସାର ସମ୍ପତ୍ତି ଭୁବନ ମୋହନ ।

ହାସେ ହାସ ମିଶା ମିଶି ନୟନେ ନୟନ । ୧ ।

ବନ ମାଳ ବୈଜୟନ୍ତୀ ମୋତି ହାର ମାନ ।

ଦୁହଙ୍କ ଗଳାକୁ ଦିଶୁଅଛି କି ଯତନ । ୨ ।

ଶିଖିତୁଳ ପୁଲଗଲ୍ଲ ଅହା କି ଶୋଭନ ।

ଗଣ୍ଡେ ଗଣ୍ଡ ମଣ୍ଡନ ଗୋ ମଧୁର ରୁମ୍ଭନ । ୩ ।

ଯୁଗଳ କରେ ମୁରଲୀ ଅପୂର୍ବ ଘଟନ ।

ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଅମ୍ଭ ପୁଣ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଏ ନୟନ । ୪ ।

(ସମସ୍ତଙ୍କର ମଧୁର ନୃତ୍ୟ)

ବୃନ୍ଦା—(ନେପଥ୍ୟରୁ ପ୍ରବେଶ ପୂର୍ବକ) ବାଃ ବାଃ ବେଶ୍ ବେଶ୍ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—କ; ବୃନ୍ଦେ ! ଅସ, ଅସ ।

ବୃନ୍ଦା—ଭବବିନୋଦ ଅହେ ! ଏ ଭବ କେମତି ମଧୁର ?

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ବେଶ୍, ବେଶ୍, ବୃନ୍ଦେ ! ତୁମ୍ଭଯୋଗେ ସୁସମୟରେ ଭବ-
ମୟୀ ରାଧାକୁ ପାଇ ସୁଖ ସିନ୍ଧୁରେ ଭସୁଛି ।

ବୃନ୍ଦା—ତେବେ ବୃନ୍ଦାର ମଧୁସୂତ୍ର ପାଉଣୀଟା ହସାବ କର
ମିଟେଇ ଦିଅ ?

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ବୃନ୍ଦେ ! ତୁମକୁ ମୁଁ ଅନ୍ଧ କଅଣ ଦେଇ ପାରବ ? ଏ ହୃଦୟ ସହଚେତ ଦେଇ ସାରିଛି, ଦେବାପାଇଁ ଅନ୍ଧ କଅଣ ବାକି ଅଛି ?

ବୃନ୍ଦା—କଅଣ କହୁଲ ଶ୍ୟାମ ! ଅନ୍ଧ କଅଣ ବାକି ଅଛି କହୁଲ ? ହଇହେ ! ଶଠ ମୁକୁଟ ! ଅନ୍ଧ କିଛି ନାହିଁ ? ତମକୁ ଅଗ୍ରବ, କଅଣ ଯେ ଏପରି କହୁଲ ? ବୃନ୍ଦେ ପରା ସଜପୁତ୍ର ? ତୁମ ପାଖରେ ଯାହା ଯାହା ଅଛି, ଏ ହିତୁବନରେ ତାହା ଅଛି କି, କହୁଲ ଦେଖି ? ତୁମ ଭଳି ପୀତପଟ୍ଟ କିଏ ପିନ୍ଧିଛି ? ତୁମ ରୁଲ ପରି ହିମୁଣ୍ଡି ଶିଖିପୁଛ ରୁଲ କହାର ଅଛି ? ତୁମ ହାତରେ ଯେଉଁ ଘରବୁଡ଼ା କୁଳଛଡ଼ା ମୁରଲୀଟି ଧରିବ, ଏପରି ବଂଶୀ, କା ହାତରେ ଅଛି ? କହୁ ବସିଲେ ଗୋଟିଏ ପୋଷ୍ଟ ହେବ, ହଇ ହେ ! ତୁମେ ଏ ଭଳି ଠକ ପୁରୁଷ ? ହଅ; ହଅ ଏ ବୃନ୍ଦାବନର ପୁରସ୍କାରଟା ଚଷମ ହଅ, ଭଣ୍ଡା-ଭଣ୍ଡିରେ ଦରକାର ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ବୃନ୍ଦେ ! ତୁମେ ଯାହା କହୁଲ, ପୀତପଟ୍ଟ, ମୋହନ ବୁଡ଼ା, ମୋହନବଂଶୀ କଥା ? ସେଥିରେ ମୋର ଅଧିକାର ଅଛି କି ? ତାହା ସବୁପରି ତୁମେମାନେ ଗରି ସଜାହେବାଦିନ ମୋଠାରୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇ ଗଧାକ ଜମା କରି ଦେଇଥିଲ, ମୁଁ ମାଗିଅଣ ବ୍ୟବହାର କରୁଛି, ମୋର ସେ ସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ଅଧିକାର ଅଛି କେଉଁଠି ? କେବଳ ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ “ମୋର” ଅଛି ସତ୍ୟ ? ତାହା, ତ ମଧ୍ୟ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଅନେକ ଦିନରୁ ମୋ ମନେ ମନେ ଦେଇ ସାରିଛି ।

ବୃନ୍ଦା—(ହସି ହସି) ସେ ଜିନିଷଟି କଅଣ କଳାକାଢ଼ୁ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ମୁଁ କଅଣ ତୁମେ ଜାଣି ନାହିଁ ? ନିଜେ ମୁଁ ।

ବୃନ୍ଦା—ତା’ ହେଲେ ତୁମେ କଅଣ ଅମ ମାନବ ?

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ନିଶ୍ଚୟ ।

ବୃନ୍ଦା—(ହସିକରି) କି କହୁଛ, ଏତେଦୂର ? ଏକଥା, ସତ,
ନା ମିଛ ?

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—କାହିଁକି ବୃନ୍ଦେ ! ତୁମର ବିଶ୍ୱାସ ହେଉ ନାହିଁ ?

ବୃନ୍ଦା—କେମିତି ବିଶ୍ୱାସ ହେବ କୃଷ୍ଣ ! ତୁମେ ଯେ ପୁରୁଷ ଜାତି,
ତୁମମାନଙ୍କ ହୃଦୟ ଅତି କଠିନ; ଏତେବେଳେ ସରଳ କଥା
କହୁଛ-ପରସ୍ପରରେ ଏହି ସରଳଭାବଟି ମହାକୁଟିଳ ହୋଇ-
ଯିବ, ଏ ନରମଭାବଟି ଚରମ ହୋଇଯିବ, ଏତେବେଳେ
ଜଳପରି ତରଳଭାବଟି ପରେ ପଥରପରି କଠୋର ଶକ୍ତିକି
ଅନୁକରଣ କରିବ, ଏହି ଥଣ୍ଡା ସ୍ୱଭାବଟି ସମୟରେ ଦାରୁଣ
ଉଗ୍ର ମୂର୍ତ୍ତି ଧାରଣ କରିବ । ତୁମକୁ ଚିହ୍ନିବା ସହଜ କି
ଶ୍ୟାମ ? ଗୀତ ।

ତୁମକୁ ଚିହ୍ନିବା, ସହଜ କି ଶ୍ୟାମ;

କେତେବେଳେ କେଉଁ ଭାବେ ହୁଅ ଭ୍ରମ ॥

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—କାହିଁକି, ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କେତେ ମନବ୍ୟବହାର
କରିଛି କି ବୃନ୍ଦେ ?

(ପୁରୀଗୀତାଂଶ ।)

ଜଟି ଦେଇ ତୁମେ କଥାରେ କଥାରେ,

ଧରାଇ ଦିଅ ଅକାଶ ଚନ୍ଦ୍ର କପେ,

ଅମେମାନେ ସେ ମରମକୁ ନ ବୁଝୁଁ,

ଭୁଲି ଯାଉଁ ତୁମ ମୋହନରୂପରେ । ୧ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—କଅଣ କହୁଲ ବୃନ୍ଦେ ? ବଣ, କଣ ?

(ପୁରୀଗୀତାଂଶ ।)

କେତେ ପ୍ରେମ ଜାଣି ହେ' ନଟନାଗର,

ରସରେ ରସାଇ ପାର ହେ ଅପାର,

ଶେଷରେ କରୁଅ ବଡ଼ ନାରଖାର,

ଏହି ବାହାଦୁର ଅଛି ତୁମ୍ଭଠାରେ । ୨ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—କାହିଁକି ବୃନ୍ଦେ ! ମୁଁ କଅଣ ଏଡ଼େ ଅବଶ୍ୟାସୀ ? ତେବେ ମୋତେ କଅଣ ତୁମେମାନେ ଅଦୌ ବ୍ୟାସ କରନାହିଁ ?

ବୃନ୍ଦା—କେମିତି ବ୍ୟାସ କରୁଁ କହୁଲ ଦେଖି ? ମନୁଷ୍ୟକୁ ମନୁଷ୍ୟ ବ୍ୟାସ କରେ କେବଳ ବଚନରେ ତୁମର ଗୋଟିଏ କଥାର ଠିକ୍ ମରମତ ପାଇଲୁ ନାହିଁ, ତୁମେ ମୁଖରେ ଯାହା କହ, କାର୍ଯ୍ୟରେ ତାହାର ବିପରୀତ କର । ଏଇଟା ତମ ପୁରୁଷସ୍ଵଭାବ । ଯେତେବେଳେ ଯାଏଁ ପାଖରେ ଥାଅ ତେତେବେଳେ ଯାଏଁ ଅପଣାର ହୋଇଥାଅ, ପାଖରୁ ଅନ୍ତର ଦେଲେ ତୁମପରି ତୁମେ

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—କପରି ?

ବୃନ୍ଦା—ଏକାବେଳେକେ ମନରୁ ସବୁ ପାଶୋର ଯକାଅ । ତୁମ ପୁରୁଷ ଜାତିର ଏଇ ବିପରୀତ ଧାରଣ ଅଛି ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ବିପରୀତ ଧାରା କପରି ହେଲା ?

ବୃନ୍ଦା—ତେବେ କହୁଛି ଶୁଣ :—

“ବ୍ୟାସ କଲେଟି ପର ପୁରୁଷେ,
ଅକାରଣେ ପ୍ରାଣ ଯାଏଟି ଶେଷେ”

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ଓଃ ତୁମେମାନେ ଜାଣିବାରେ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ମାର ପକାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ?

ବୃନ୍ଦା—ଏଇତି ଯେଉଁ କହନ୍ତି ଗଉଡ଼ ମୂର୍ଖ, ହଇ ହେ, ! ପ୍ରାଣରେ କଲ ବଲ କରେଇବାଠାରୁ ଏକାବେଳେକେ ମାର ଦେବାଟା କଅଣ ବଡ଼ କି ? ତୁମ ପ୍ରେମର ଏଇଲକ୍ଷଣ ଅଛି ଯେ; ତାହା ଲେହନକାର ଷଣ୍ଢ ଅସି ପରି, ନିଅଁରେ ତତେଇ ପାଣିରେ ବୁଡ଼େଇ ସେ ଯେପରି କଲବଲ କରାଏ, ତୁମ ରାତି ଗତି ଠିକ୍ ତାହା ତୁମେତ ଗୋରୁତରେଇବା ଲୋକ, ପ୍ରେମର କଥା ତୁମେ କଅଣ ବୁଝିବ ?

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ତା ହେଲେ ବୋଧ ହୁଏ ତୁମେମାନେ ଧାରଣା କରନ୍ତି ଯେ
ମୁଁ ଗାନ୍ଧିତରେଇବା ଲୋକ, କେବଳ ଗାନ୍ଧି ତରେଇ ଜାଣେ
ପ୍ରେମର କିଛି ଧାର ଧାରେ ନାହିଁ ?

ବୃନ୍ଦା—ନିଶ୍ଚୟ ! ପ୍ରେମର ତତ୍ତ୍ୱ ତୁମେ କଅଣ ବୁଝିବ ? ତୁମେ
କେବଳ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କରି ଜାଣ, ଅନ୍ଧ ଗାନ୍ଧି ପଛରେ ଗୋଡ଼େଇ
ଜାଣ । ଅଉ ପ୍ରେମକଥା କଅଣ ଜାଣିବ ?

ଗୀତ ।

ପ୍ରେମତତ୍ତ୍ୱ ତୁମେ କିସ ଜାଣିବ ଦେ ହୃଦୟ ନାଗର ହର ।
ସୁଧାବେଳେ ଶାନ୍ତ ସୁଧାରୁ ସୁଅଦ ଲାଗେ ସିନା ବଞ୍ଚିଯାଉ ! ।
ଅସମୟ ହେଲେ କି ହେବ ଅଉ, ସମୟରେ ଲୋଡ଼ା ନୁହଇ ଯେହୁ ।
ଯେତେବେଳେ ଯାର ନିକଟରେ ଥାଅ ତାକୁ ଦେଖ ଅପଣାର ।
କାର୍ଯ୍ୟ ସରିଗଲେ ଅଉ କେ ପରୁରେ କରିଦିଅ ସାତପର ॥
ମନେ ହେଉ ଭଜଣ୍ୟାମୟୁର ! ସନ କି ମିଛ ମୁଁ କହୁବାଗର । ୧।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ଏତେ ଅବିଶ୍ୱାସ ଯଦି, ତେବେ ଅର୍ଶେ ନ ବୁଝି, ନ ବୁଝି
ପରଶାମ ନ ଭାବ ମୋତେ ଏ ଭଲ ମଢ଼େଇଲ କାହିଁ ?

ବୃନ୍ଦା—କପାଳ ଯା ଶୁଣେଇଲ, ଅମେମାନେ ତୁମକୁ ମଢ଼େଇଲୁଁ,
ନା, ତୁମେ ଅମମାନକୁ ମଢ଼େଇଲ ? ଜାତି, କୁଳ, ମାନ,
ମହତ୍ତ୍ୱ ସବୁ ଲୁଟି କରି ନେଲ, ପାଲଟାବସନ ଶ୍ରେୟକର
ନେଇ କଦମ୍ବ ଡାଳରେ ଉଠି ରଜା ଦେଖିଲ, ଭାଣ୍ଡମାନ-
ଭାଣ୍ଡି ପର, ଲବଣୀ ଶ୍ରେୟରେ ଖାଇଲ, କହୁଛ କଅଣନା
ଅମେମାନେ ମଢ଼େଇଲୁଁ ? ମଢ଼େଇଲ ଏକା ତୁମେ, ଶେଷରେ
ପୁଣି ଓଲଟି କହୁଛ ଅମମାନକୁ ? କଅଣ ନାହିଁ ଦେଖି
ରହସ୍ୟ ଲଗେଇତ ?

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ଏବେ ଏ ସବୁ ବାଜେ କଥା ଶୁଣି ଅସଲ କଥା କହ;

ବୃନ୍ଦା—ଅସଲ କଥା କଅଣ ଶ୍ୟାମ !

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ପ୍ରେମର କଥା ।

ବୁଢ଼ା—ତୁମ ପାଖରେ ଅଛି ପ୍ରେମକଥା କହୁବ କଥଣ ?

ତୁମେ କି, ପ୍ରେମର କଦର ବୁଝିବ ନା ବୁଝିବ ଯେ, ପ୍ରେମକଥା
କହୁବ ? ତୁମ ହୃଦୟରେ କଣ ପ୍ରେମର ଚିହ୍ନ ଅଛି ?
କେବଳ ଯୁବତୀ ଗୁଡ଼ାକ ହତାଦର କରିଛାଣ । ଯେ କି ପ୍ରେମ
କରିଲି ଜିନିଷ ତା, ବୁଝେଇ ନାହିଁ କି ଶିଖେଇ ନାହିଁ, ତା,
ପରି ଅପ୍ରେମିକ ପାଖରେ ପ୍ରେମକଥା କହୁବା ଏକଦମ୍
ନିଷେଧ ।

ଗୀତ ।

ପ୍ରେମ କଥା କହୁବାକୁ ମୋତେ ଅଛି ମନା ।
ତୁମ ଭଳି ଅପ୍ରେମିକ ପାଶେ ଅହେ କାହା ॥
ସ୍ବଧାନାଥ ବୋଲୁ ଅଛି ତାକିନ୍ତୁ ନାହିଁ ।
ସବୁ ଜଣା ଯାଇଅଛି ହେ କଳା କହ୍ନାଇ ॥
ଏବେ ଶୁଣି ମୋର ଭାଷ ଯାଅ ଯାଅ ଚଳି ।
ତୋ ଦୁଇମୁଖି ପାଶେ ଅହେ ବନମାଳି ! ॥
ସେହୁ ସିନା ଜାଣେ ପ୍ରେମ ମଉଜ,
ଲେଖାରେ ତୁମ୍ଭର ଯେଣୁ ଭାଉଜ, (ସେହୁସିନା)
ଯାଅ ତା ନିକଟେ ରହିବ ସଜ, (ସେହୁସିନା)
ଗୋପନେ ତା କୁଞ୍ଜେ ନିଶି ବସିବ ହେ ସୁଖେ ।
ଛାଡ଼ ଏ କୁଞ୍ଜର ସୀମା ଲଜ ନାହିଁ କି ମୁଖେ ।
ହେ ଶଠ ମାନଙ୍କ ଗୁରୁ ଲମ୍ବିତ ହଟିଅ ।
ତୁମ ସଙ୍ଗେ କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ନୁହ ଏସ୍ତ ଠିଅ ।
କେତେଥର ପରା ପଡ଼ିଛ ଚିହ୍ନା ।
ତୋବଳା କୋଳେ କାଳିଅ ସୁନା । (କେତେଥର)
ଯାଅ ସବୁସ୍ବର ସେ ତୁମ ବନା । (କେତେଥର)
ଅମ ସ୍ବଧାକୁ ବନ୍ଦାଇ ମାର ନା । (କେତେଥର) । ୮

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ହାକି ଅଣି କଣ ଶେଷରେ ଏଇ ଅପମାନ ?

ତେବେ ଯାଉଛ । (ଗମନୋଦ୍ୟତ)

ବୃନ୍ଦା—(ହାତଧରି ପକାଇ) ଛି, ଛି; ଶ୍ୟାମ ! ତୁମକୁ କଅଣ ରସ-
ବୋଧ ନାହିଁ କି ? ଛଳକଥା ପଦେ ସହପାରୁ ନାଅ ।
କହବାମାତ୍ରେ ପଳେଇ ଯାଉଛ ? ହଇ ହେ ! ତୁମଠେଇ
ଏତେ ରାଗ ଅଛନ୍ତି ? ହେଉ ହେଉ, ସବୁ ଜଣାଗଲାଣି,
କହୁଁ କହୁଁ ଏ ବୃନ୍ଦା କଅଣ ଶୁଦ୍ଧ ଏ କହୁ ପଳେଇବ ସିନା ।
ଏ ଛୁଲଟା ଧରିବା ତୁମ ପକ୍ଷେ କଣ ଉଚିତ ? ନାଶଜାତି
ପରା ଅମେମାନେ, ଅମମାନଙ୍କ କଥାକୁ ଧରି ବସିଲେ
ଚଳିବ କି ? ତୁମେ ପରା ଶମାନଧି ! ସହସ୍ତେ ଦୋଷ କଲେ
ମଧ୍ୟ ଶମାଦେଇ ପାର ? ଏଇ ସାମାନ୍ୟ ଛଳ କଥାକୁ ତୁମର
ବୋଧା ବୋଧ ଜ୍ଞାନ ଦେଇ ପାରୁ ନାହିଁ ? ଯଦି ବେଶିକିଛି
ତୁମ ମନରେ ଦୁଃଖ ହୋଇ ଥାଏ, ତେବେ ମାତ୍ କରୁ !
ପ୍ରେମ ଶିକ୍ଷାତ ଦିନେ ଓଲଟି ନୁହେଁ, ପୁଣି ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବୁଁ
ଯେ, ଏବେ ଅସ ଅସ । (ହାତ ଧରି ଟାଣିବା)

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ବେଶ୍ ମଜାତ ! ତୁମେ ମୋତେ କଅଣ କର ପାଇଲ
ବୁଝେ ! କହଲ ଦେଖି ? ଯିବାକୁ ଛାଡ଼ୁ ନାହିଁ, ପୁଣି ଏଠି
ରହିଲେ ନାନା କଥା କହୁ ଉଚ୍ଚାତନ କରୁଛ, ଇଏତ ବଡ଼
ହତକେତ ? ହୁଏତ ଛାଡ଼ିଦିଅ ମୁଁ ବାହାର ଯାଏଁ ନଚେତ୍
ପ୍ରେମ କଥା କହୁ ମୋତେ ଅନନ୍ଦ ଦିଅ । ଦୁଇ ନାଆରେ
ଚଢ଼େଇଦେଇ ହଇରାଣ କରୁଛ କିଅ ?

ବୃନ୍ଦା—ହଇରାଣ କଲି କଅଣ ଶ୍ୟାମ ! ତୁମେ ବୁଝି ନ ପାରି ନିଜେ
ନିଜେ ହଇରାଣରେ ପଡ଼ୁଛ, ମୋ ଅଭିଳାଷ ଏଇ, ଶୁଣ
ଗୀତ ।

ରାଧା କୃଷ୍ଣ ଏକାସନେ କର ହେ ବଚସ୍ତ ।

ପ୍ରେମାନନ୍ଦେ ଦେଖିବୁଁ ସେ ଶୋଭା ସଖିଚୟ ।

ଅଛି ଏହି କାମନା ମୋହର ବହୁଦନ ।
 ପୂର୍ଣ୍ଣକର ତାହା ଏବେ ହେ କାଳିଅ କାନ୍ତି ॥
 ତେବେ ସବୁ ଦୁଃଖ ଦୂର ହେବ ମୋର ମନ ।
 ପୁଣି ଶେଷେ ବିଳେ କରି ପୀତ ଜାଳ ତନୁ ॥

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ବୃନ୍ଦେ ! ଇଏ ଅଉ ବଡ଼ କଥା କଅଣ ? ସାଧା ସେ ମୋ
 ଅଙ୍ଗର ଅଧା, ଦେହର ପ୍ରାଣ, ନାସାର ନିଶ୍ବାସ, ହସ୍ତର
 ଅଙ୍ଗୁଳ । ସଙ୍ଗଦା ସାଧା ସଙ୍ଗରେତ ମୁଁ ଯୁଗଳ ଭାବରେ
 ରହୁବାପାଇଁ ଲଳାୟିତ, କେବଳ ଭୁମେମାନେ ବ୍ୟସ୍ତ କରୁଅ
 ବୋଲି ମୁଁ ଡର ଡର ରହୁଥାଏଁ ଅଛି ପ୍ରଜଙ୍କାର ଯୁଗଳ
 ଭାବରେ ରହୁ ତୁମ ବାସନା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରୁଛି ଦେଖ । ଦୁଃଖକେ ।
 ସାଧା ନିକଟରେ ମୁଁ କେତେ ରଖି । ଏ ରଖିରୁ ମୁଁ ସହ-
 ଜରେ ମୁକୁଳ ପାରିବି ନାହିଁ, ଏ ରଖିମଧ୍ୟ ଏ ଜୀବନରେ
 ପରଶୋଧ କରି ପାରିବି ନାହିଁ । ସାଧା ପ୍ରେମ ରଖିରେ ମୁଁ
 ଚରକାଳ ବନ୍ଧା ଅଛି ।

ଗୀତ ।

ସାଧା ପ୍ରେମ ରଖି ମୁହଁ ଚରକାଳ ବନ୍ଧା ।
 ଇହକାଳେ ପରକାଳେ ମହାଜନ ସାଧା ।
 ମୁହଁ ଶାତକ ତାର (ତେଣୁ)
 ଲେଖି ଦେଇ ଅଛି ରଖି ପତର ।
 ଦସ୍ତଖତ କରି ନିଜହସ୍ତର । ମୁଁ ଶାତକ ତାର । ୧ ।
 ସାଧା ଭାବ ସାଧା ପ୍ରେମ ସାଧା କାନ୍ତି ଧର ।
 ଅନ୍ୟ ଜନ୍ମେ ହେବ ମୁହଁ ଦାଣ୍ଡର ଭାଷଣ ।
 ସାଧା ନାମକୁ ଗାଇ । (ବୁଲିବି ମୁଁ)

ଅନନ୍ଦେ ପ୍ରେମ ତମୁରୁ ବଳାଇ ଗୋ ।

(ଗାଥା) ନାମକୁ ଗାଇ ।

ଦ୍ଵାରେ ଦ୍ଵାରେ ଭାଷା ମାଗିବି ଯାଇଁ ଗୋ । ନାମକୁ ଗାଇ । ୨ ।

ମନେ ମନେ ସ୍ଥିର କରିଅଛି ବୃନ୍ଦେ ଏହି ତନି ଅଭିଳାଷ ।

ପୁରଣ ହୋଇବ ଯେତେବେଳେ ଏହା ତେବେ ବା ହେବ ଖଲ୍ଲସ ।

ଗାଥା ରାଗରୁ ସିନା (ମୁକୁଳିତ) ଗାଥା ରାଗରୁ ସିନା ।

କହୁଛି ମରମ ଜାଣ ନିଶାନା ଗୋ । ୩ ।

ବୃନ୍ଦା—ହଇହେ ଚିତ୍ତସେବର ! ଗାଥା ପ୍ରେମରେ ଯଦି ତୁମ୍ଭେ ତର-
ରଣୀ ଅଛ ବୋଲି ସ୍ଵୀକାର କରୁଛ ? ସମୟ ସମୟରେ
ପ୍ରେମମୟୀକ ଦର୍ଶନ ଦେବାକୁ କୁଣ୍ଠିତ ହୁଅ ଯେ, ଏ କଣ
ପ୍ରତିଶୋଧନା କଅଣ ?

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ବୃନ୍ଦେ ! ବୁଝି ପାରୁନାହିଁ କି ? ଏ ମୋର ସ୍ଵଭାବ, ମୋ
ଭକ୍ତିବିହୀନ ନାମର ଏ ଲକ୍ଷଣ । ମୋତେ ଯେ ଯେପରି ଅକୁ-
ଳରେ ତାଙ୍କେ ମୁଁ ତାକୁ ସେହପରି ପୁଣି ଅକୁଳିତ ଭାବ
ଦର୍ଶି କାହିଁକି ନା, ଏଥିରୁ ଭକ୍ତିମାନଙ୍କ ମନ ପରୀକ୍ଷା
କରୁଥାଏ ବହୁ ଦୁଃଖ ସହ୍ୟକରି ଯଦି ମୋଠାରେ ସେହପରି
ମନ ପ୍ରାଣ ସମର୍ପି ଥାଏ, ଶେଷରେ ମୁଁ ତାହାର ସମସ୍ତ ଦୁଃଖ
ତାପ ଦୂର କରି ପ୍ରେମାଲିଙ୍ଗନ ଦ୍ଵାରା କୋଳେଇ ନିଏ ।
ଗାଥା ଯେ ମୋର ସବୁ ଭକ୍ତିକର ପରେ ବହୁ, ମୁଁ ଯଦି
ଭକ୍ତାଧୀନ ତେବେ ଗାଥାର ମୁଁ କି ଭଲ ଅଧୀନ ତାହା
ବିବେଚନା କରି ଦେଖିବ ଭଲ ?

ବୃନ୍ଦା—ବୁଝିଲି ବୁଝିଲି, ତୁମ୍ଭେ କହୁଛା ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ସବୁ ବୁଝିଲି । ସେ
ଯାହା ହେଉ ଶ୍ୟାମ, ଏବେ ମୋ ଅନୁସ୍ମେୟତା ରକ୍ଷା ହେବ
କି ନାହିଁ କହୁଛ ଦେଖି ?

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ତୁମ୍ଭ ଅନୁରୋଧ କଅଣ ?

ବୃନ୍ଦା—ଭୁଲିଗଲି କି ମନୁ ? ଏ କୁସୁମ ଶେଷ କାହିଁକି ହୋଇଛି ?

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ହଁ ହଁ ତୁମ୍ଭ ଅଭିଳାଷ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରୁଛି ଏହିକ୍ଷଣି, [ଏହାକହି ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ପ୍ରତି] ଅସ ପ୍ରେମମୟ ରାଧେ ! ଏ କୁସୁମ ଚଳେ ବସି ମୋର ଅଙ୍ଗେ, ପୂର୍ଣ୍ଣକର ସଖିକର ମନର ବାସନା ।

ଶ୍ରୀରାଧା—ହେଉ ପ୍ରଭୁ ! ଯାହା ଅଜ୍ଞା ହେଉଛି ଶ୍ରୀମୁଖୁଁ, ପାଳକ ଅବଶ୍ୟ ଦାସୀ ନ କରଣ ହେଲା ।

|| ମୁଁ ହେଲେ ସୁଖୀ । ତୁମ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ
ରହି । (କଳ ରଞ୍ଜନସୁବଳ ଶବ୍ଦ)

ଏ ବ୍ରଜରେ ଅସି ବହୁ, ଥିବା ଜନକର ସହ ।
ଜନ୍ମାନ୍ତର ପୁଣ୍ୟଫଳ ଘଟିବ ଅଜକୁ । * ।

—❖—❖—❖— (୮ ଗୋପାଳ କୃଷ୍ଣ)

(ସଖିଭଣ ସାଧେ ଗୋବିନ୍ଦ ଜୟ ଶ୍ରୀ ସାଧେ ଗୋବିନ୍ଦ ଜୟ ବୋଲି
ଗାନ କଲେ ଓ ସ୍ତେନଭରେ ନୃତ୍ୟ କରିବା ସମୟେ)
ପରଦା ପତନ ।

ଭଜ ଶ୍ରୀ ମେଳନମାଧୁସୂତ୍ର ଅଭିନୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ବିଜ୍ଞାପନ ।

ବାବାଜି ବୈଷ୍ଣବଚରଣ ଦାସଙ୍କ କୃତ ନାଟକାବଳି ଯାହାକି ମୋହନ ଗୋସ୍ୱାମୀ ଅଭିନୟ କରି ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କୁ ଦେଖାଇଛନ୍ତି ଓ ଦେଖାଇ-
ଛନ୍ତି ସେ ସମସ୍ତ ନାଟକ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଅଛି । କଟକ ବାଲୁବଜାର
ଦାଶରଥ ପୁସ୍ତକାଳୟରେ ତତ୍ତ୍ୱ କଲେ ପାଇ ପାରିବେ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଜନ୍ମଲୀଳା ନାଟକ	ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଲୀଳା	} ଟ ୦ ୩
,, ପ୍ରଥମ ଟ ୦ ୧/୨	ନାଟକ	
,, ଦ୍ୱିତୀୟ ଟ ୦ ୧/୨	କଣୋଷତନ୍ତ୍ର ନାଟକ	ଟ ୦ ୩
,, ବାଲ୍ୟଲୀଳା ୧ମ ଟ ୦ ୧	ନିକୁଞ୍ଜମିଳନ ନାଟକ	ଟ ୦ ୩
,, ,, ୨ୟ ଟ ୦ ୧	ବିଦଗ୍ଧବିଳାସ ନାଟକ	ଟ ୦ ୧
,, ପୌରଣ୍ଡଲୀଳା } ଟ ୦ ୧ ୩	ସତ୍ୟସତ୍ୟ ନାଟକ	ଟ ୦ ୩
ନାଟକ	ବସୁଦ୍ଧରାଜ ନାଟକ	ଟ ୦ ୧
ବସନ୍ତ ଋଷବ ନାଟକ	ମିଳନମାଧୁରୀ ନାଟକ	ଟ ୦ ୩
ବରହମାନ ନାଟକ	ଶ୍ରୀରାଧାପ୍ରେମଲୀଳାନାଟକ	ଟ ୦ ୧
ଦୁର୍ଜୟମାନ ନାଟକ	ଘୋଷୁବଦ୍ଧର ନାଟକ	ଟ ୦ ୩
ମାନଭଞ୍ଜନ ନାଟକ	ବୃନ୍ଦାବନା ଶାର୍ଦ୍ଦୂଳ ୧ମ	ଟ ୦ ୩
ଶାରଦାୟୁ ସପ୍ତଲୀଳା } ଟ ୦ ୧	,, ୨ୟ ଟ ୦ ୩	
ନାଟକ	,, ୩ୟ ଟ ୦ ୩	
ଦୋଳଲୀଳା ନାଟକ	,, ୪ର୍ଥ ଟ ୦ ୩	
କାଳୟୁଦମନ ନାଟକ	ସଙ୍ଗୀତ ମୋହନବନ୍ଧୀ ୧ମ	ଟ ୦ ୩
କୃଷ୍ଣକାଳି ନାଟକ	,, ,, ୨ୟ ଟ ୦ ୩	
ବସନ୍ତଲୀଳା ନାଟକ	,, ,, ୩ୟ ଟ ୦ ୩	
ଗୀତଗୋବିନ୍ଦ ନାଟକ	,, ,, ୪ର୍ଥ ଟ ୦ ୩	
କଳକରଞ୍ଜନ ନାଟକ	ସଙ୍ଗୀତ ମୁଖା (ଦାସ)	ଟ ୦ ୧
ସରସଜା ନାଟକ		

ଦାଶରଥ ପୁସ୍ତକାଳୟ, ବାଲୁବଜାର,
ପୋଃ ଅଃ ଗୁରୁମନ୍ଦିର କଟକ ।